

**Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2022

Claudia Lisoňová

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta

Bakalářská práce

**Kingsman a James Bond ako dve podoby
jedného žánru**

Claudia Lisoňová

Katedra divadelních a filmových studií

Vedoucí práce: doc. Mgr. Luboš Ptáček, Ph.D.

Studijní program: Filmová studia a divadelní studia

Olomouc 2022

Prehlasujem, že som bakalársku prácu na tému *Kingsman a James Bond jako dve podoby jedného žánru* vypracovala samostatne za použitia v práci uvedených prameňov a literatúry. Ďalej prehlasujem, že táto bakalárska práca nebola využitá k získaniu iného alebo rovnakého titulu.

Dátum

.....

podpis

Rada by som touto cestou vyjadrila poďakovanie doc. Mgr. Lubošovi Ptáčkovi, Ph.D. za jeho cenné rady a trpezlivosť pri vedení mojej bakalárskej práce.

Obsah

ÚVOD	5
1 VYHODNOTENIE PRAMEŇOV A LITERATÚRY	7
1.1 PRAMENE.....	7
1.2 LITERATÚRA KU ŠPIONÁŽNEMU ŽÁNRU	7
1.3 LITERATÚRA K FILMOM <i>JAMES BOND</i>	10
1.3.1 <i>Návod na Jamesa Bonda: vezmite štyri fikčné svety, protřepejte a nemíchejte</i>	10
1.3.2 <i>The World of James Bond: The Lives and Times of 007</i>	12
1.4 DOBOVÉ RECENZIE K FILMOM <i>KINGSMAN</i>	13
2 METODOLÓGIA	15
2.1 SÉMANTICKO-SYNTAKTICKÉ POJATIE ŽÁNRU OD RICKA ALTMANA.....	15
2.2 SÉMANTICKO-SYNTAKTICKÉ PRVKY VO FILMOVEJ SÉRIÍ <i>JAMES BOND</i>	16
3 SÉMANTICKO-SYNTAKTICKÉ PRVKY VO VYBRANÝCH FILMOCH <i>JAMESA BONDA</i>	20
3.1 SÉMANTICKO-SYNTAKTICKÉ PRVKY A ICH FUNKCIA V NARATÍVNEJ SCHÉME	20
3.2 VÝNIMKY ZO SCHÉMY	23
4 KOMPARÁCIA <i>BOND</i> FILMOV S FILMAMI <i>KINGSMAN</i>	26
4.1 SÉMANTICKO-SYNTAKTICKÉ PRVKY	27
4.2 ZÁKLADNÁ NARATÍVNA SCHÉMA <i>KINGSMAN</i> V POROVNANÍ S <i>BONDOM</i>	30
ZÁVER	34
ZOZNAM POUŽITÝCH PRAMEŇOV A LITERATÚRY	37
LITERATÚRA	37
PRAMENE	39
<i>Analyzované filmy</i>	39
<i>Filmy a seriály spomenuté v texte</i>	40
ZOZNAM TABULIEK	41
ZOZNAM OBRÁZKOV	41

Úvod

Prvý *Bondovský* film sa objavil v roku 1962 ako reakcia na aktuálne prebiehajúce svetové udalosti Studenej vojny, ktorá prebiehala najmä medzi Spojenými štátmi americkými a bývalým Sovietskym zväzom od roku 1947, spolu s ním začal aj opätovný nástup špiónov. Filmový priemysel ovplyvnený vtedajšími aktuálnymi svetovými udalosťami vyprodukoval prvé filmové spracovanie románu Iana Fleminga o agentovi britskej tajnej služby a na nasledujúcich 50 rokov zmenil vnímanie špionážneho žánru.

V priebehu nastávajúceho pól storočia boli mnohé komerčné, nielen špionážne filmy ovplyvnené vzorom *Jamesa Bonda* a to až do roku 2014 kedy sa americko-britská koprodukcia, na čele s režisérom Matthew Vaughnom, rozhodla adaptovať komiksovú predlohu na filmové plátna a priniesť tak nového britského a vhodne oblečeného tajného agenta zo služby Kingsman. Po úspechu prvého filmu prišlo rovnako zdarné pokračovanie, čoho následkom vznikli plány na prequel, ktorý si odbíja v čase písania tejto bakalárskej práce svoju premiéru v českých kinách. V budúcnosti je naplánované ešte jedno pokračovanie, čo znamená, že *Kingsman* je už samostatná séria o britských tajných agentoch v službách jej veličenstva rovnako ako jej najznámejší predchodca.

Komerčné špionážne filmy predstavujú jeden z najúspešnejších žánrov v súčasnosti. Filmová frančiza o tajnom agentovi z britskej tajnej služby kedysi vyformovala špionážny žáner, avšak dnes je to skôr naopak a *Bondovky* menia svoje zabehnuté konvencie podľa moderných pravidiel a princípov. Séria *James Bond* dokáže aj po šesťdesiatich rokoch a svojich dvadsiatich-štyroch filmoch prilákať do kín milióny fanúšikov a udržať si pri tom svoje zabehnuté vzory a zároveň priniesť do franšizy niečo originálne, avšak 60 rokov je dostatočne dlhé časové rozmedzie pre zmeny v nielen filmovom priemysle, ale aj v aktuálnej svetovej situácii a verejnej mienke spoločnosti. Pravdou je, že od 60. rokov minulého storočia prešiel svet mnohými zmenami a to najmä vďaka niekoľkým sociálnym hnutiam. Ako to už býva zvykom, aktuálne dianie a zmeny vo svete sa odrazili vo filmovom priemysle a v konečnom dôsledku sa dotkli aj tejto špionážnej filmovej série.

Séria *Kingsman*, je zase na druhú stranu dôkazom, že špionážny žáner sa dá spracovať aj v prostredí udalostí súčasného sveta bez vyhroteného konfliktu medzi USA a Ruskom, s úplne novými postavami a že aj napriek tomu, že je len vo svojich začiatkoch, za agentom 007 nezaostáva. Preto si myslím, že je relevantné venovať sa týmto dvom fenoménom, ktoré sa

vzájomne ovplyvnili a inšpirovali či už skrz svoje podobnosti alebo odlišnosti viac, ako sa môže na prvý pohľad zdať. To je práve cieľ, ktorý chcem vo svojej bakalárskej práci dokázať.

1 Vyhodnotenie prameňov a literatúry

1.1 Pramene

Pre komparatívnu analýzu týchto dvoch sérií som sa zamerala na štyri filmy zo série *James Bond* od roku 1995 až po rok 2002, kedy sa v titulnej roli objavil herec Pierce Brosnan, keďže ide o poslednú a zároveň najmodernejšiu štvoricu filmov z tejto série, ktoré neobsahujú príbehovú nadväznosť medzi jednotlivými filmami. Zároveň tieto filmy z prelomu storočí obsahujú podobnú záberovú skladbu oproti starším *James Bond* filmom od 60. rokov a preto bude jednoduchšie porovnávať ich po technickej stránke s vybraným filmom zo série *Kingsman*. Konkrétne filmy, ktorým sa budem venovať sú *Goldeneye* (1995), *Tomorrow Never Dies* (1997), *The World is Not Enough* (1999) a *Die Another Day* (2002). Zo série *Kingsman* sa zameriam najmä na v poradí druhý film – *Kingsman: The Golden Circle* (2017), pretože je po obsahovej a príbehovej stránke najviac podobný filmom zo série *James Bond* a teda hlavná postava tam zastáva už plnohodnotnú pracovnú funkciu tajného agenta, rovnako ako James Bond vo všetkých, nielen vybratých, filmoch. Avšak, čerpať budem aj z prvého dielu, *Kingsman: The Secret Service* (2014), keďže obsahuje viac narážok na staré *Bond* filmy než prvý diel. Komparatívnou analýzou vybraných diel chcem dokázať v čom sa séria *Kingsman* inšpirovala alebo naopak vymedzila od série *James Bond*; čo prebrala alebo čo na druhú stranu zmenila úplne; v ktorých sémanticko-syntaktických znakoch sú si série podobné, rovnaké alebo odlišné. Následne sa zameriam na dve hlavné postavy¹, na ktorých potom túto komparáciu prevediem.

1.2 Literatúra ku špionážnemu žánru

Špionážny žánr existuje už niekoľko desaťročí a to najmä v literatúre fikcie. Tento fakt sa odrazil aj na hľadaní vhodnej odbornej literatúry pre moju bakalársku prácu. Zároveň to ovplyvní aj štruktúru metodológie celej práce, keďže určitá časť sémantických a syntaktických znakov bude doplnená na základe analýzy komparovaných filmov. Mnoho odborných publikácií, ktoré som počas prieskumu našla sa týkali špionážneho žánru v literatúre. Napríklad kniha *Spy Fictions, Spy Films and Real Intelligence*, či článok od Ericy Goode, *The Nation*:

---

¹ Eggsy (séria *Kingsman*), James Bond (séria *James Bond*)

Love and Betrayal; The Making of a Spy. Výtlačok knihy Johna Scaggsa, *Crime Fiction*, uvádza špionážny žánor naprieč všetkými formami, v akých sa vyskytuje v populárnej kultúre a vyčleňuje jeho všeobecnú históriu. Našťastie, sú niektoré sémanticko-syntaktické prvky uplatniteľné v interdisciplinárnom rozmedzí a tak je možné použiť ich ako v literatúre tak aj v audio-vizuálnych médiách akým je filmová séria *James Bond*. Veľmi nápomocná bola v tomto prípade publikácia Allana Hepburna *Intrigue: Espionage and culture*, v ktorej autor na príklade hneď niekoľkých literárnych špionážnych diel, ako napríklad románov Roberta Ludluma či už spomínaného Iana Fleminga, vysvetľuje a vyberá všeobecnejšie charakteristické sémantické vlastnosti hlavného protagonistu – špióna. V nasledujúcich odstavcoch spomínané vlastnosti predstavím.

Autor prichádza s tvrdením, že väčšina špiónskych postáv pozostáva z mužského pohlavia resp. špión je percentuálne viac mužské zamestnanie ako ženské. Nevyklučuje však ani prítomnosť ženských špiónok, avšak, všetko čo tvrdí vo svojej publikácii vzťahuje, ak nie je povedané inak, na mužských špiónoch. Jeden z charakteristických semiotických znakov postavy špióna je samotné jeho zamestnanie. „Väčšinou pracuje pre vládou zriadenú agentúru pre zhromažďovanie vojenských a politických informácií najmä vo veci štátnej bezpečnosti, ktorej názov pozostáva z akronymu, ako napríklad CIA, MI6 alebo KGB.“² „Následne je mu touto agentúrou pridelená druhá identita, ktorá, rovnako ako autenticita záväzkov špióna, jeho činov a vlastností, môže byť veľmi rýchlo irelevantná vzhľadom k jeho zamestnaniu.“³ V praxi to môže znamenať, že špión dostane kód alebo prezývku, pod ktorou je známy, ale nikto nepozná jeho pravú identitu. Avšak, niektoré súčasné filmové frančízy ako napríklad *Mission: Impossible* (1996) boli schopné zájsť až do systému tajných identít skrz umelo vytvorené masky ľudí.

Aby mohol špión ľahšie zapadnúť do prostredia, v ktorom má vykonávať svoju prácu, musí mať na to dostatok ako fyzických, tak aj inteligentných predpokladov. „Nadštandardná znalosť cudzích jazykov patrí k postave špióna,“⁴ keďže sa vyskytuje väčšinu svojho pracovného času v zahraničí. Fyzické zdatnosti sú zase nápomocné v akčných sekvenciách, keď špiónom hľadaná osoba začne utekať alebo dôjde na boj, či už zblízka alebo na diaľku. V konfrontácii zblízka sa to rozdeľuje na dva možné verdikty, ktorým hlavným faktorom je

---

² HEPBURN, Allan. *Intrigue: Espionage and culture*. New Haven & London: Yale University Press, 2005, s. xiv.

³ Tamtéž, s. xiv.

⁴ Tamtéž, s.12.

pohlavie danej druhej osoby. Špecifický vzťah špióna k ženám sa najmä kvôli výskytu v starších filmoch a literárnych dielach, stal samostatným sémanticko-syntaktickým prvkom.

Ak dôjde na konfrontáciu s rovnakým pohlavím, špión sa môže spoľahnúť na vlastné fyzické úkony alebo na technologické vymoženosti od svojej zamestnávajúcej agentúry. Tieto zariadenia slúžia v špiónážnom žánri ako „podpora jeho nezastaviteľnosti.“⁵ Najviac bežným vybavením je obyčajná zbraň, ale popri nej používa aj prístroje každodenného využitia – telefón a fotoaparát. Avšak, špecialita tohto žánru spočíva v chytrejších, menej dostupných až dokonca nedostupných, zariadení, ktoré môžu vybaviť hlavného protagonistu nevšednými, nadľudskými schopnosťami, akým je napríklad „vylepšenie zmyslov či pohybových schopností (infračervené okuliare, okuliare na nočné videnie, vystreľovacie háky, miniatúrne pištole, explodujúce perá, vylepšené dopravné prostriedky, atď.).“⁶ Technológia hrá v špiónážnych filmoch dôležitú úlohu, najmä v momentoch, keď od nej závisí život či smrť hlavnej či zápornej postavy.

Naratívny vzorec špiónážnych filmov vo všeobecnosti spočíva predstavení globálneho problému, ktorý sa dostane do povedomia agentúry, pre ktorú pracuje hlavný protagonista. Tá ho následne vyšle do terénu, aby zistil všetky nejasné informácie a na ich základe splnil svoju zadanú úlohu a zastavil narušenie mieru alebo spoločenského života ako takého. Na ceste za informáciami, špióna postretne niekoľko nečakaných nepríjemných situácií, kvôli ktorým sa honba za informáciami predĺži; zároveň na tejto ceste spozná dôležité a aj menej dôležité postavy, ktoré ho nakoniec s malou pomocou dovedú k hlavnému antagonistovi. Aj keď sa po ceste stretne so spomínanými prekážkami, ktoré vyústia do akčných scén v podobe naháňačiek dopravných prostriedkov (najčastejšie autá, ale môže ísť aj o lode, lietadlá, či dokonca ponorky) alebo prestreliiek, najočakávanejší je finálny konflikt medzi špiónom protagonistom a antagonistom, proti ktorému stojí počas celého filmu. Finálny súboj býva zväčša trochu osobnejší, keďže všetko dianie, čo sa doteraz stalo od začiatku filmu smerovalo práve k tomuto jedinému momentu. Medzi špeciálne vybavenie, ktoré je v týchto súbojoch použité patrí najmä pištoľ alebo nôž, či prípadne len holé päste oboch postáv. Strihová a záberová skladba je prispôbená tejto blízkosti a spočíva v detailných a polodetailných záberoch. Naratívna linka a divákovi podávané informácie sú počas väčšiny filmu interpretované formou obmedzenej narácie naviazanej na hlavnú postavu. Avšak, pre pochopenie celého problému je tento spôsob prerušovaný neobmedzenou naráciou, väčšinou ukázaním toho, čo sa deje na strane antagonistu, či prípadne čo sa deje v agentovej agentúre, kým je on vyslaný v teréne na misii.

---

⁵ HEPBURN, Allan. 2005, s.15

⁶ Tamtéž, s.16

1.3 Literatúra k filmom *James Bond*

Bondovky zohrávajú v populárnej kultúre značnú rolu, keďže filmy s agentom 007 sa stali významné nielen pre špionážny žáner, ale aj pre spoločnosť a nadobudli kultový status. Preto sa táto frančíza objavuje ako v odbornej literatúre, tak aj v popularizačných článkoch. Odborná literatúra, ktorú som našla však nespĺňa obsahové vlastnosti, ktoré som požadovala pri písaní tejto bakalárskej práce. Michael Denning vo svojej odbornej knihe *Cover Stories: Narrative and ideology in the British spy thriller* síce popisuje dva *Bond* filmy, zväčša sa však venuje literárnym predlohám, ktoré sú hlavnou témou jeho štúdie. Mark Brake zase vo svojej knihe *The Science of James Bond* rozoberá jednotlivé filmy z produkčného hľadiska a zameriava sa na rozpočet, ktorý dostali jednotlivé filmy a na sociálnu, politickú a marketingovú situáciu, ktorá prebiehala v dobe natáčania a premiéry filmov.

Literatúra z populárnej kultúry, ako napríklad *Bond on Bond: Reflection on 50 years of James Bond movies* napísaná jedným z predchádzajúcich predstaviteľov hlavnej postavy, Rogerom Moorom, slúži skôr ako ohliadnutie za minulosťou a za časmi, v ktorých *Bond* začínal a aký dopad mal na spoločnosť.

Pri vyberaní správnej literatúry k zvolenej téme mi dopomohla diplomová práca Tomáša Uhera, *Proměny fikčního světa ve filmové sérii o agentu Jamesi Bondovi*, keďže išlo o približne rovnaký metodologický prístup, ale rozdielny analytický postup. Uher taktiež pracoval s ustálenými sémanticko-syntaktickými prvkami a s tým, ako sa menili naprieč históriou frančízy. Preto som sa rozhodla pri písaní tejto práce použiť článok od **Radomíra Kokeše**, *Návod na Jamesa Bondu: Vezměte čtyři fikční světy, protřepajte a nemíchejte*, keďže obsahuje sémanticko-syntaktické prvky filmovej série, ktoré sú podstatné pre splnenie môjho stanoveného cieľa. Nápomocná bola aj knižná publikácia od **Jeremyho Blacka**, *The World of James Bond: The Lives and Times of 007*. Autor sa rovnako zaoberá sémanticko-syntaktickými prvkami, ktoré sa v sérii vyskytujú a upozorňuje na ich systematizáciu.

1.3.1 NÁVOD NA JAMESE BONDA: VEZMĚTE ČTYŘI FIKČNÍ SVĚTY, PROTŘEPEJTE A NEMÍCHEJTE

Séria *James Bond* patrí pod špionážny žáner, avšak vďaka jej popularite a viac než pól storočia pretrvávajúcemu bytiu sa dá povedať, že si založila vlastnú kategóriu podžánru. Preto, keď chceme definovať *Bondovky* musíme samozrejme čerpať z typických sémanticko-syntaktických znakov špionážneho žánru, ale niektoré veci v *jeho* svete proste fungujú špecificky inak a hlavne nemenne. Radomír Kokeš píše: „Potešenie zo sledovania Bondovského príbehu až doteraz u jednotlivých dielov série spočívalo v nemennosti jeho

syžetu.⁷ Kokeš ďalej navrhuje tzv. „medzisvetové konštanty,“⁸ ktoré sa vyskytujú v takmer všetkých dovedy vydaných filmoch z tejto série a dá sa povedať, že robili *Bonda Bondom*: „Takmer vždy ide o fikčné svety s viacerými osobami. Hlavný hrdina, Brit James Bond, pracuje pre štátnu tajnú britskú agentúru pod kódovým označením 007. Ďalšou príbehovou konštantou je, že hrdina má jasne daného protivníka a musí splniť nejakú úlohu. Zároveň niekedy v procese výkonu služby má hrdina heterosexuálny pohlavný styk.“⁹ Všetky ostatné viackrát použité prvky, ktoré by sa dali za normálnych okolností označiť za už charakteristické pre Bondov svet však autor popisuje ako nekonštantné, na čo následne vyvracia ich neprerušovaný výskyt v celkovej kinematografii. Týmito 5 prvkami (5P) sú: „1. Bond sa prinajmenšom jedenkrát predstaví vo forme: Bond. James Bond. (alt. „Volám sa Bond. James Bond.“ „Som Bond. James Bond“); 2. Bond vždy pije koktail vodky a Martini v podobe: „Pretrepať. Nemiešať.“ 3. Bond veľa cestuje; 4. Bond zabráni globálnemu problému; 5. Bondovský zloduch má po boku fanatickeho zabijaka.“¹⁰ Aj napriek tomu, že následne autor vo svojom texte argumentuje a potvrdzuje to, že nie v každom jednotlivom filme je splnených ním navrhnutých 5P, si dovoľím protirečiť a tvrdiť, že by sme ich mali zobrať ako konštanty celého subžánru pretože niektoré z nich definujú naratívny vývojový vzorec, ako napríklad bod číslo 3: Bond veľa cestuje. Jeden zo sémanticko-syntaktických znakov špionážneho žánru je aj pôsobenie hlavnej postavy v zahraničí, kde je vyslaná vykonávať svoje zamestnanie. Prirodzene, už len z tohoto dôvodu, je zrejmé, že špión sa nepohybuje takmer nikdy v zemi, v ktorej pracuje a teda veľa cestuje. Som si vedomá faktu, že Kokeš použil pri svojej argumentácii príklad z filmov *Dr. No* (1962), *Goldfinger* (1964) a *Thunderball* (1965), teda filmy, v ktorých Bond vykonáva svoju prácu len v jednej destinácii, ale už len samotný fakt, že dej sa neodohráva v Anglicku ale v exotických lokalitách (Jamajka, Bahamy) značí, že tam Bond musel pricestovať.

Štvrtý bod, o ktorom autor hovorí, ako o nie vždy splnenej medzisvetovej konštante je zastavenie globálnej hrozby. Ako príklad dáva film *From Russia with Love* (1963), v ktorom ako „najväčšia hrozba konfigurujú stratégie rôznych organizácií.“¹¹ Avšak, podľa oficiálnej anotácie filmu, sa Bond snaží v syžete filmu získať elektronický šifrovací nástroj, ktorý dokáže

---

⁷ KOKEŠ, Radomír D. Re-007 aneb bondovsky nebondovské Casino Royal. In *Cinepur*, 2007, c. 49, s.40

⁸ KOKEŠ, Radomír D. Návod na použití Jamese Bonda /vezměte čtyři fikční světy, protřepejte a nemíchejte. *Cinepur* [online]. 20.3.2009 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <http://cinepur.cz/article.php?article=1616>

⁹ Tamtéž

¹⁰ Tamtéž

¹¹ Tamtéž

spôsobiť celosvetový chaos. Rozdiel je však v tom, že antagonická organizácia SPECTRE sa ju nesnaží použiť, len ukradnúť Rusom a znova im ho predať naspäť za finančného zisku. Tým pádom sa síce nejedná o globálnu hrozbu, ale pomohlo by to SPECTRE, ktorá by vo výsledku použila zisk za šifrovací prístroj na spôsobenie globálneho chaosu, ktorým je táto organizácia tak známa už od úplne prvého filmu.

Špecifické postavenie v Bondovom svete má ženská postava, ktorá zastáva len vedľajšiu funkciu a akési agentove hobby, ktorému sa venuje ako vo voľnom čase tak aj v tom pracovnom. Aj keď sú ženské postavy v Bondovom svete silné, nikdy nemajú na plátne viac priestoru než podporiť svojim zachránením Bondovu slávne známu nezastaviteľnosť. Dôvody, kvôli ktorým sa ženské postavy vrhajú Bondovy do náručia sú rôzne; keďže tam spadajú postavy z kategórie kladné aj záporné. Tie kladné väčšinou neodolajú Jamesovmu šarmu alebo ich jednoducho (občas až nasilu) zvedie samotný Bond. Pri tých záporných sú zväčša dôvody viac komplexné; skrývaná nespokojnosť v ich doterajšom zamestnaní, osobná pomsta voči svojmu nadriadenému, či „pragmatické a chladnokrvné dôvody.“¹² Avšak, „príchodom Brosnanovej éry sa ženským postavám dostalo viac priestoru, ako tomu bolo napríklad vo filme *The World is Not Enough*, kde postava Elektry King¹³ (žánrovou sebareflexiou) použije seba samú ako návnadu aby využila Bondov ochranársky pud a vlákala ho tak do pasce.“¹⁴

1.3.2 THE WORLD OF JAMES BOND: THE LIVES AND TIMES OF 007

Druhou literatúrou k filmovému svetu Jamesa Bonda je publikácia od Jeremyho Blacka, ktorý vo svojej knihe *The World of James Bond* načrtáva v počiatkoch filmových adaptácií sémanticko-syntaktické znaky, ktoré sa postupne stali konštantami v každom filme. V štvrtej kapitole s názvom *Bond Hits The Screen* opisuje, ako bola literárna postava prevedená do filmovej podoby, aké charakteristické črty samotného protagonistu boli len pozmenené, a ktoré boli naopak zmenené úplne. Okrem samotného Bonda sa venuje aj univerzálnej postave antagonistu, ktorého rola bola v procese adaptácie taktiež pozmenená. Vymenované prvky samostatných filmov, ktoré sa naprieč rokmi opakovali a stali sa tak už typickými pre *Bond* frančízu, a ktorých repetícia sa stala kľúčová pre jej celkový úspech, sú napríklad opakujúci sa vzťah medzi protagonistom a antagonistom, ktorý končí vždy víťazstvom Bonda, použitie

---

¹² CHALOUPKOVÁ, Petra. Boj s dinosauri: Bond girls na pomezí mužské fantazie a emancipace. *Cinepur*. 2021, **30**(138), s.68

¹³ Sophie Marceau

¹⁴ CHALOUPKOVÁ, Petra. 2021, s.68

tematizovanej hudby, alebo len vždy na začiatku sa opakujúca scéna v kancelárii s M. Prvky, prebraté z tejto publikácie použijem v kapitole 2 Metodológia, kde budú slúžiť ako kľúčová časť sémanticko-syntaktických znakov, vyzozorovateľných vo frančíze naprieč desaťročiami. Aj napriek tomu, že publikácia uvádza dôležité aspekty filmov *Jamesa Bonda*, jej väčšinové zameranie sa týka interných technických záležitostí zaoberajúcich sa najmä kontextom, počas ktorého filmy vznikali, či informácií ohľadom preobsadenia hlavnej postavy iným hercom.

1.4 Dobové recenzie k filmom *Kingsman*

Aj napriek tomu, že sa od seba jednotlivé dobové recenzie, články a kritiky líšia v konečnom hodnotení filmu, každá z nich spomína aspoň čiastočné odkazy a podobnosti na staršie *Bondovky*, ktoré s nimi *Kingsman: The Secret Service* a *Kingsman: Golden Circle* zdieľajú. Niektoré články, ako napríklad od Davisa,¹⁵ či od Berardinelliho,¹⁶ porovnávajú všeobecne celý filmový svet *Kingsmanov* k tomu v *Bondovkách*, avšak ostatné sa skôr upínajú len na konkrétne scény alebo jednotlivé „pomrknutia“ na staršiu frančízu. Vejvoda¹⁷ sa zamerlal špecificky na akčnú *Bondovsky* ladenú scénu na lyžiach v talianskych alpách, ktorou *Golden Circle* príznačne odkázal naraz až na šesť filmov¹⁸ z tejto frančízy; recenzia od McCarthyho¹⁹ zase prirovnávala akciou naplnenú úvodnú scénu k dnes už špecificky známym otváracím scénam všetkých

---

¹⁵ DAVIS, Steve. *Kingsman: The Golden Circle*. *Austin Chronicles* [online]. 22.9.2017 [cit. 2022-02-01].

Dostupné z: <https://www.austinchronicle.com/events/film/2017-09-22/kingsman-the-golden-circle/>

¹⁶ BERARDINELLI, James. *Kingsman: The Golden Circle* (U.K/U.S., 2017). *Reel Views* [online]. 21.9.2017 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.reelviews.net/reelviews/kingsman-the-golden-circle>

¹⁷ VEJVODA, Jim. *Kingsman: The Golden Circle Review: Booted and suited*. *IGN* [online]. 18.9.2017 [cit. 2022-01-31]. Dostupné z: <https://www.ign.com/articles/2017/09/18/kingsman-the-golden-circle-review>

¹⁸ *On Her Majesty's Secret Service* (1969) *The Spy Who Loved Me* (1977) *For Your Eyes Only* (1981) *A View To A Kill* (1985) *The Living Daylights* (1987) *The World Is Not Enough* (1999)

¹⁹ MCCARTHY, Todd. 'Kingsman: The Golden Circle': Film Review: 'Kingsman: The Golden Circle,' Matthew Vaughn's sequel to his hit 2015 spy flick, reteams Taron Egerton with Colin Firth and adds Julianne Moore, Channing Tatum, Halle Berry and Jeff Bridges. *The Hollywood Reporter* [online]. 18.9.2017 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/movies/movie-reviews/kingsman-golden-circle-review-1039813/>

existujúcich *Bondoviek*. Travers²⁰ zase výnimočne porovnal postavu Harryho²¹ s agentom 007 namiesto, zvyčajného porovnania, s Eggsym,²² ktorý je rovnako, ako práve James Bond, hlavnou postavou filmovej série o tajných britských agentoch. Jedna z menej priaznivých recenzií od Debrugeho²³ prirovnala *Kingsman: The Golden Circle* k mixu filmov *My Fair Lady* (1964) a *James Bond*, práve kvôli premene hlavnej postavy z chlapca na pravého, plnohodnotného, britského, na mieru oblečeného tajného agenta oproti prvému filmu. Russo²⁴ dokonca označil celý svet filmov *Kingsman*, so všetkými drobnými žánrovými úpravami, za v súčasnosti relevantnejší než je Bond Daniela Craiga.²⁵ Goodykoontz²⁶ vyznamenal najmä réžiu Matthewa Vaughna, ktorá postupne naprieč celým filmom prechádza z prehnanej až do úplne absurdnej, ktorá už v súčasnosti úplne vymizla z *Bondoviek*.

Avšak, samozrejme, niektoré články podotkli aj rozdiely, ktoré sa medzi týmito dvoma frančízami vyskytli a vyvstali zreteľnejšie pri druhom diely *Kingsman* série. Už spomínaná Russova recenzia z Boston Globe zmiňuje napríklad fakt, že hlavná postava už sústavne nestrieda ženské polovičky, ale že práve naopak dodržiujú spolu so švédskou princeznou Tilde²⁷ monogamný vzťah, ktorý istým spôsobom začal už vo finále prvého filmu.²⁸

---

²⁰ TRAVERS, Peter. 'Kingsman: The Golden Circle' Review: It's 'James Bond on Laughing Gas,' Violent as Ever: The British spy franchise returns, with more celebrities (hello, Channing Tatum) and cartoonish carnage. *The Rolling Stone* [online]. 20.9.2017 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/movies/movie-reviews/kingsman-the-golden-circle-review-its-james-bond-on-laughing-gas-violent-as-ever-201383/>

²¹ Collin Firth

²² Taron Egerton

²³ DEBRUGE, Peter. Film Review: 'Kingsman: The Golden Circle': Eggsy returns — and so do a couple characters you thought were dead — in this over-the-top, aggressively stylized comic-book spy sequel. *The Variety* [online]. 18.9.2017 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://variety.com/2017/film/reviews/kingsman-the-golden-circle-review-1202562659/>

²⁴ RUSSO, Tom. *For hip espionage, 'Kingsman' sequel takes the crown* [online]. 20.9.2017 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.bostonglobe.com/arts/movies/2017/09/20/for-hip-espionage-kingsman-sequel-takes-crown/KyCE0EPMxY2dYGYB8pOVNL/story.html>

²⁵ V čase vydania filmu *Kingsman: The Golden Circle* bol v úlohe Bonda obsadený práve Daniel Craig

²⁶ GOODYKOONTZ, Bill. 'Kingsman: The Secret Service' absurdly lethal. *Arizona Republic* [online]. 2014 [cit. 2022-06-15]. Dostupné z: <https://eu.azcentral.com/story/entertainment/movies/2015/02/12/review-kingsman-secret-service-absurdly-lethal/23232287/>

²⁷ Hanna Alström

²⁸ *Kingsman: The Secret Service* [Kingsman: Tajná služba] [film]. Réžia Matthew VAUGHN. Veľká Británia/USA, 2014

2 Metodológia

2.1 Sémanticko-syntaktické pojmie žánru od Ricka Altmana

Ako teoretické východisko pre vypracovanie konkrétneho metodologického postupu som si zvolila **sémanticko-syntaktický** prístup k žánru od **Ricka Altmana**, ktorý svoj prístup prvýkrát predstavil v časopise *Cinema Journal* v roku 1986 a potom ho následne pripojil ku svojej knihe *Film/Genre* (1999). Metóda, ktorej autor navrhol spojenie dvoch samostatných prístupov k žánrom, sémantický a syntaktický, tak aby určovali jasnejšie hranice medzi vyčlenením jednotlivých kategórií žánrov, a zároveň aby vznikla jasnejšia predstava o žánrovej hybridizácii. Podstata tohto prístupu zahrňuje pohľad na jednotlivé prvky a aspekty, ktoré sú typické pre samostatné špecifické žánre. Vysvetľuje ich vzájomné vzťahy, ako aj samotný dôvod pre ich prítomnosť v konkrétnych žánrových dielach. Sémantický prístup spočíva v poukazaní na jednotlivé prvky, ktoré sa v žánrových filmoch vyskytujú a ktorých prítomnosť značí už typickú žánrovú konštrukciu. Takýmito prvkami vedia byť materiálne estetické prvky, ale aj zasadenie príbehu do istého pozadia. Syntaktický prístup zase spočíva v ich vzťahoch, ktoré tieto prvky vzájomne prechovávajú.

Altman uvádza najvhodnejší príklad práve na westerne, keďže je to jeden z najstarších žánrov a teda aj do súčasnosti najviac využívaných a analyzovaných. Najprv opisuje sémantický prístup k westernu ostatných filmových analytikov, ktorí tvrdia, že za westernový žánr sa dajú pokladať všetky filmy obsahujúce tieto základné prvky: kone, kovbojov, indiánov, mestá na divokom západe, či aj americkú púštnu divočinu a to všetko v priebehu rokov 1840-1900. Nedostatkom, ktorý tento prístup obsahuje, je fakt, že mnoho filmových analytikov nie je schopných uznať film ako „westernovku“ aj vtedy, keď film neobsahuje čo len jediný element zo sémantickej skupiny, ako napríklad ak sa dej neodohrával na divokom západe v 19. storočí. Čisto syntaktický pohľad na film privádza filmového analytika zase k príliš abstraktným pojmom, keďže sa zaoberá vzťahmi, ktoré v sebe konkrétny film obsahuje. Pri už spomínanom westerne to v praxi znamená „vzťahy, ktoré má napríklad jedinec so spoločnosťou alebo protiklad mesta a prírody.“²⁹ Z pohľadu Altmana je použitie len jedného z dvoch vyššie uvedených prístupov nedostatočný pri určovaní žánru a jeho významu v jednotlivých filmoch pretože to „necháva analytika žánru zdanlivo v rozpakoch: zvoľ sémantické hľadisko a vzdáš

---

²⁹ ALTMAN, Rick. *Film/Genre*. London: British Film Institute, 1999, s.220

sa explanačnej sily; zvol syntaktický prístup a budeš pracovať bez možnosti širšieho aplikovania.³⁰

2.2 Sémanticko-syntaktické prvky vo filmovej sérii *James Bond*

Filmová séria *Jamesa Bonda* síce zapadá pod špionážny žáner, avšak, vďaka svojej šesťdesiatročnej tradícii si dokázala vybudovať vlastné prvky, ktoré sa snažili byť splnené každým novým filmom z frančizy. Dalo by sa tak povedať, že *James Bond* dospel do stavu, kedy sa jedná už o tzv. **subžáner** špionážnych filmov, ktorý je schopný ovplyvniť či inšpirovať aj iné filmy v rámci žánru. Sémanticko-syntaktické prvky prebraté z literatúry od Kokeša a Blacka, ktoré sa opakujú naprieč takmer každým *Bond* filmom pozostávajú z protagonistu, agenta Jamesa Bonda s krycím menom 007. Ide o približne štyridsaťročného Brita, pracujúceho väčšinou samostatne, individualisticky, so záľubou v luxuse, ktorú dáva dostatočne najavo svojim módnym vkusom, oblekmi šitými na mieru, a v pití špecificky pripravovaného alkoholického drinku, pretrepanej vodky martini. Vďaka svojej práci sa vyskytuje na atraktívnych lokalitách ako napríklad horské strediská, piesočnaté pláže, luxusné hotely alebo honosné kasína. Lahkovážny vzťah k peniazom je viditeľný aj v jeho záľube v hazardných hrách, najčastejšie v klasickom pokri, avšak, nerobí mu problém stavať aj napríklad na konských dostihoch. Príležitostne sa mu naskytne aj spolupráca so CIA. Zmysel pre humor plný sarkazmu a slovných hračiek je taktiež neoddeliteľnou súčasťou jeho osobnosti; rovnako ako predstavenie vo forme „Bond. James Bond.“ Jeho špecifický vzťah k ženám predstavuje ešte „prchavý ideál ‚tradičného mužstva‘, ktorého hodnota sa odvíja od počtu žien, ktoré dokáže zviest’.“³¹ Ženské postavy majú v *Bond* frančize špeciálne postavenie. Naprieč desaťročiami sú známe pod špeciálnym označením ako **bondgirl** a okrem toho, že sú protagonistovou slabinou, zväčša majú aj osobné prepojenie s odohrávajúcim sa syžetom, vďaka čomu sú zatiahnuté priamo do deja. Ich vzťahy sa môžu vzťahovať na protagonistu rovnako ako na antagonistu. Môže ísť o spoločnú minulosť v rámci fabule alebo aktuálne prebiehajúce udalosti.

Tajná služba, pre ktorú James Bond pracuje, sa rovnako ako samotný James Bond, snaží dbať na svetový mier a nie na jednotlivé zámery východu a západu. Ide o britskú národnú bezpečnostnú službu, ktorá vyslala svojich agentov do zväčša atraktívnych krajín celého sveta

---

³⁰ ALTMAN, Rick. 1999, s.220

³¹ CHALOUPOKOVÁ, Petra. Boj s dinosauri: Bond girls na pomezí mužské fantazie a emancipace. *Cinepur*. 2021, **30**(138), s. 67.

aby tam zabránili globálnej hrozbe ešte predtým než vypukne. Samotnému vyslaniu predchádza stretnutie s riaditeľom bezpečnostnej služby – M, a s vedúcim technického oddelenia, Q, ktorý agentom odovzdá zariadenia najnovšej technológie, ktoré poslúžia pri výkone služby. Táto technika sa v priebehu misie ukáže ako „kľúčová pre Bondovo prežitie.“³²

„Záhľadný antagonista, ktorý tvrdí, že nikdy neprehrá“³³ vykoná na začiatku prvý krok čím dá udalosti do chodu. Zároveň to slúži ako popud pre britskú tajnú službu, a teda aj samotného Jamesa Bonda, aby začali podnikať opatrenia na zastavenie potenciálnej globálnej hrozby. Počas priebehu filmu sa vzájomný vzťah Bonda a antagonistu dostáva do bodu, kedy sa „James Bond stáva akousi prekážkou pred úplnou skazou sveta; antagonistovým nemesis.“³⁴ Antagonista nepracuje sám, tak ako James Bond. Má za sebou mnoho ľudí, ktorí sa snažia v priebehu deja znemožniť protagonistovi jeho postup k antagonistovi. Najvýraznejší sú však dvaja členovia tímu – človek na technické zručnosti a človek na vykonávanie fyzického násilia. Konflikt, ktorý medzi sebou majú Bond a antagonista má ku koncu až osobný rozmer. Antagonistovi už nejde len o to Bonda zabiť, ale podrobiť ho pritom čo najväčšej bolesti a trpeniu. Záverečný súboj, odohrávajúc sa na antagonistovej ukrytej základni v exotickej lokalite, teda vyhrotí do bodu, kedy sa „odvaha Jamesa Bonda a namyslenosť antagonistu [...] dostávajú do konfliktu [...] aby to prinieslo takmer vždy rovnaký výsledok“³⁵ – Bond ľst'ou porazí arogantného antagonistu jeho vlastnou zbraňou. Pri úteku spolu s bondgirl, základňa exploduje spolu so zbraňou, ktorá mala slúžiť na vyvolanie globálnej hrozby.

Postupne začal mať každý film podobnú štruktúru. Tento fakt, avšak, prispel k popularite filmov. Systematický vývoj filmového vzorca pozostával z akčnej predtitulkovej pasáže, ktorá udávala tempo a štýl v akom sa celý film ponesie. Prvýkrát sa v nej objavili postavy alebo objekty dôležité v nadchádzajúcom syžete. Zasadenie je vždy v zahraničí, mimo Anglicko a predstavuje prvýkrát postavu Jamesa Bonda a to rovno v akčnom prostredí. Scéna končí jeho triumfom nad menšími zápornými postavami a plynulo prechádza do úvodnej titulkovej sekvencie. Nebol to však len syžet, ktorý prispel k popularite, ale rovnako aj úvodné titulky, sprevádzané tematickými skladbami skomponovanými pre účely individuálnych filmov. Boli tak „dôležitou súčasťou *Bond* filmov. Spievané pomaly s výrazným

---

³² BLACK, Jeremy. *The World of James Bond: The Lives and Times of 007*. USA: Rowman & Littlefield, 2017. ISBN 9781442276123, s. 99.

³³ Tamtéž, s. 93.

³⁴ Tamtéž, s. 93.

³⁵ Tamtéž, s. 93.

a charakteristickým textom, boli kľúčové na vybudovanie nálady a obrazov konkrétneho filmu.³⁶ Titulné piesne sú dodnes skomponované po vzore úplne prvej tematickej znelky z filmu *Dr. No*. Tri tematické elementy, ktoré sa dodnes opakujú v novoskomponovaných skladbách sú: „1. sláčikové a dychové hudobné nástroje, 2. štvornotový napínavý motív, 3. Bondov akord.“³⁷ Husle, harfy, saxofóny a klarinety sú výraznými a najviac používanými hudobnými nástrojmi pri tvorbe hudby k *Bond* francíze. Špionážny žáner je sám o sebe napínavý, preto k nemu patrí aj správny hudobný motív vystihujúci atmosféru a tón celého filmu v jednom štvorštvrt'ovom takte tak, ako to skomponoval hudobný skladateľ filmu *Dr. No*, Monty Norman. Tretím prvkom je Bondov akord, ktorý je najznámejší hneď z prvej scény každého filmu – samostatne je použitý pri známom nakráčaní sprava doľava a následnom výstrele do objektívu kamery. Aj tento element sa používa, či už na konci alebo na začiatku, titulných piesní. Titulné skladby sú vždy zverené aktuálne populárnym interpretom aby slúžili aj ako propagačný materiál filmu ešte pred jeho premiérou.

Úvodné titulky sú súčasťou *Bond* filmov už od ich počiatkov, vďaka čomu prešli rovnakým vývojom ako samotné filmy. Rovnako ako predtitulková scéna, aj titulky môžu stanoviť námet, tému alebo zasadenie konkrétneho filmu. Najčastejšími vizuálnymi motívmi, ktoré sa v nich vyskytujú sú postavy, či len siluety žien v pohybe, zbrane a vystrelené náboje. Ženy, ako najväčšia slabosť protagonistu a zbrane, ako nástroj každodenného použitia, vyjadrujú presne a výstižne fikčný svet *Jamesa Bonda*. Zvyšné vizuálne motívy použité v tejto časti korešpondujú s konkrétnym filmom.

Špionážna zápleтка začína vždy až po prvom kroku antagonistu, čoho následkom zvolá vedúci britskej tajnej služby, M, jedného zo svojich agentov, Jamesa Bonda, aby mu vysvetlila situáciu a dala inštrukcie ako postupovať ďalej. Nasleduje scéna u Q, kde je protagonista vyzbrojený najmodernejšou technológiou zakomponovanou do najbežnejších objektov každodenného použitia, napríklad pero, auto alebo opasok. James Bond sa vydáva do zahraničia aby vypátral záhadného antagonistu, s ktorým sa stretáva prvýkrát približne v polovici celkovej minútáže filmu. Samotnému stretnutiu však predchádza naviazanie vzťahu s bondgirl, ktorá je mnohokrát dôvod, prečo je konflikt medzi Bondom a antagonistom vyhrotený do osobných

---

³⁶ BLACK, Jeremy. 2017, s. 97.

³⁷ GEAGHAN-BREINER, Meredith a Kyle DESIDERIO. A rigorous breakdown of what makes a perfect Bond song: The Three Musical Elements That Make up the Iconic James Bond Sound. *Insider* [online]. 11 Október 2021 [cit. 2022-05-23]. Dostupné z: <https://www.insider.com/no-time-to-die-musical-breakdown-best-bond-movie-songs-2021-10>

rozmerov. Protagonista sa v priebehu predstaví vo forme „Bond. James Bond“ a objedná si pretrepanú a nie zamiešanú, vodku martini. Pri pokusoch protagonistu dostať sa čo najbližšie k antagonistovi alebo utiecť zo zajatia antagonistu, vyplynie zo syžetu akčná naháňačka odohrávajúca sa na prostriedkoch prepravy nielen každodenného charakteru. Môže ísť o naháňačku na autách, lodiach, motorkách, či dokonca na lyžiach. Naprieč filmom sa vyskytnú okamihy, v ktorých sa Bond ocitne na pokraji smrti. V tých momentoch mu pomôže technika, ktorú dostal od Q. Avšak, vyskytne sa tam rovnako veľa momentov, kedy sa mu darí; také momenty sú väčšinou sprevádzané jeho tematickou osobnostnou znelkou³⁸.

Finálny akt filmu sa odohráva na dôkladne ukrytom mieste. Ide o tajný úkryt, základňu zriadenú antagonistom v exotickej lokalite, ktorú dokáže nájsť len James Bond za doprovodu bondgirl. Protagonista najprv premôže antagonistových zamestnancov a prívržencov, na čo je následne zápletká vyhrotená do momentu, kedy to vyzerá na absolútne víťazstvo antagonistu. Avšak, to je moment, kedy Bond použije antagonistovu vlastnú zbraň proti nemu aby porazil ako jeho, tak aj jeho aroganciu. Po úplnom zničení tajnej základne, ako aj antagonistovej zbrane, ktorú chcel použiť na vyvolanie globálneho problému, nasleduje nevšedný útek v poslednej možnej chvíli. Britská tajná služba následne pátra po svojom agentovi, on však namiesto toho vyhľadá súkromie s bondgirl na opustenom mieste.

---

³⁸ Monty Norman, 1962

3 Sémanticko-syntaktické prvky vo vybraných filmoch *Jamesa Bonda*

3.1 Sémanticko-syntaktické prvky a ich funkcia v naratívnej schéme

Štyri vybrané filmy zo série *James Bond* obsahujú sémanticko-syntaktické prvky, ktoré sú vypísané v predchádzajúcich kapitolách. Napriek tomu, že ide o univerzálne a všeobecne platné prvky, nie sú platné do tej istej miery v každom zo štyroch vybraných filmov. Všetky začínajú známym záberom, kde Bond kráča sprava doľava až sa nakoniec v strede obrazu obráti tvárou do kamery a vystrelí, na čo sa celá obrazovka zaleje a sfarbí červenou farbou krvi.

Nasleduje akčná predtitulková scéna, ktorá má za úlohu stanoviť tempo a štýl filmu. Táto scéna, odohrávajúca sa mimo Anglicko, súvisí do istej miery s hlavným syžetom filmu práve kvôli prvej zmienke o kľúčovom objekte či osobe. Titulky v obraze udávajú polohu, kde sa odohráva. Jej začiatok je pomalý, snaží sa vytvoriť napínavú atmosféru za použitia dlhších záberov a pomalého, nie tak frekventovaného strihu. Vyvrcholenie tejto krátkej sekvencie spočíva v akčných prestrelkách a výbuchoch, pri ktorých hrozí protagonistovi smrteľné nebezpečenstvo. Končí väčšinou jeho útekom a malým víťazstvom nad nepriateľskými organizáciami alebo spoločnosťami.

Sekvencia úvodných titulkov je obsiahnutá v každom zo štvorice vybraných filmov a v každej je použitý motív žien. Ide o viacnásobne expozičné, digitálne zábery s výrazným farebným svietením a motívmi korešpondujúcimi so syžetom. Najviac používaná je však farba čierna. Na základe toho, že ide výhradne o počítačom vytvorené, vcelku abstraktné zábery, nedá sa úplne hovoriť o práci s kamerou.

Úvodná skladba slúži na propagačné účely. Zakaždým je skomponovaná, zložená a nahraná aktuálne populárnym interpretom, ktorý má za úlohu vystihnúť tému daného filmu. Názov skladby je vo väčšine prípadov rovnomenný ako názov filmu, ku ktorému je zložená. Skladba vychádza ešte pred samotným filmom aby posilnila jeho marketing, čomu zodpovedá aj jej videoklip, natočený na motívy *Bond* frančízy alebo pozostávajúci priamo zo záberov z filmu.

Tabuľka 1: Interpreti a titulné skladby

Film	Interpret	Skladba	Rok
<i>Goldeneye</i>	Tina Turner	Goldeneye	1995
<i>Tomorrow Never Dies</i>	Sheryl Crow	Tomorrow Never Dies	1997
<i>The World is Not Enough</i>	Garbage	The World is Not Enough	1999
<i>Die Another Day</i>	Madonna	Die Another Day	2002

Zdroj: <https://www.007.com/the-films/>

Antagonista je prvý, kto dáva veci do pohybu. Jeho konanie upozorní nadnárodné bezpečnostné služby aby si všimli hrozbu, ktorú predstavuje a aby začali podnikat' kroky k jeho zastaveniu. Na oný popud sa James Bond najskôr vydáva do londýnskeho sídla britskej tajnej služby aby od M³⁹ dostal informácie o aktuálnej situácii a nasledujúce pokyny. Návšteva MI6 je zároveň spojená s návštevou Q⁴⁰, od ktorého dostane agent 007 vhodné vybavenie pre splnenie misie. Tieto dve scény sú väčšinou kľudného informačného charakteru. Dialógy sa sústreďujú na podanie jasných informácií ako protagonistovi, tak aj divákovi, aby objasnili čo sa udeje v nasledujúcich scénach a prečo budú ďalšie Bondove kroky viesť do konkrétnej krajiny. Priestor, v ktorom sa scéna u M odohráva je malý, komorný. Zväčša ide o jej vlastnú kanceláriu. Následná scéna u Q sa odohráva v špeciálne vybavenej miestnosti, napríklad laboratórium, v ktorom sa vyvíjajú a následne testujú objekty, ktoré pomáhajú agentom pri vykonávaní ich služieb. Zatiaľ čo stretnutie s M má súkromný charakter, keďže ide o osobnú schôdzku, stretnutie s Q sa odohráva v laboratóriu preplnenom ďalšími vedcami, ktorí na pozadí rozhovoru Bonda s Q, zatiaľ testujú najnovšie bizarné vybavenie. Zvykom býva aj situácia odohrávajúca sa v tom istom čase, ako si Bond príde po informácie k M a vybavenie ku Q. Ešte v dobe, keď funkciu M zastával mužský pracovník, Moneypenny⁴¹ ako jeho administratívna asistentka zastávala jednu z mála ženských postáv pracujúcich v MI6. Zakaždým, keď James Bond príde po informácie a vybavenie do budovy tajnej služby, natrafí na Moneypenny – jedinú ženu, ktorá nikdy neodíde. Avšak, aj napriek všetkým Bondovým návrhom, ktoré zaznejú v ich spoločnej konverzácii, medzi nimi nikdy nedošlo k viac než pracovnému vzťahu.

---

³⁹ Judi Dench

⁴⁰ Desmond Llewelyn

⁴¹ Samantha Bond

Bond začína svoje hľadanie dôkazov a stôp, ktoré ho nasmerujú priamo k antagonistovi, cestou do jednej zo zahraničných exotických miest a lokalít. Samotná cesta však nie je nikdy ukázaná, namiesto toho sa používa len strih. V týchto lokalitách ďaleko od domova, Bond stretáva z pravidla ženskú postavu, bondgirl, ktorá ho bude sprevádzať príbehom až do konca pretože je priamo naviazaná na dejovú linku, ktorú James vyšetruje. Naviažu spolu blízky, spojenecký, intímny vzťah, ktorý je občas aj jednou z príčin, prečo konflikt medzi Bondom a antagonistom prerastie do osobného rozmeru. Bondgirl je síce jednorazová postava a teda sa obmieňa film od filmu, zďaleka však nie je jediná ženská postava, s ktorou Bond počas filmu nadviaže intímny vzťah.

Tabuľka 2: Bondgirls

Film	Bondgirl
<i>Goldeneye</i>	Vedkyňa Natalia Fyodorovna Simonova (Izabella Scorupco)
<i>Tomorrow Never Dies</i>	Agentka Wai Lin (Michelle Yeoh)
<i>The World is Not Enough</i>	Vedkyňa Dr. Christmas Jones (Denise Richard)
<i>Die Another Day</i>	CIA agentka Jinx Johnson (Halle Berry)

Zdroj: vlastné spracovanie

K prvému osobnému stretnutiu medzi Bondom a antagonistom dochádza približne v polovici filmu. Stretávajú sa za pomerne kultivovaných podmienok, na verejnom mieste, pričom antagonista Bonda pozná a vie, že pracuje pre britskú tajnú službu aj napriek tomu, že používa falošné zamestnanie ako tajnú identitu. Nakoniec sa aj tak vždy predstavuje pravým menom formou „Bond. James Bond.“ Zvyčajne si pri tom James objedná jeho obľúbený nápoj – vodku martini, pretrepanú, nemiššanú a v drvivej väčšine prípadov má oblečený oblek. Už po prvom spoločnom stretnutí je však jasné, že antagonista má s Bondom konflikt až osobného charakteru. Z časti je to kvôli bondgirl, z časti je to ich podobnou a predsa rozdielnou povahou. Antagonista nestráca čas a tak ich prvé stretnutie končí vždy jeho neúspešným pokusom o zabitie Bonda. Po tom, ako sa Jamesovi podarí utiecť, sám sa vracia do antagonistovej základne, avšak tentokrát tajne, aby našiel dôkazy, ktoré by ho usvedčili z činnosti, na ktorú má MI6 podozrenie. Významne nápomocné mu v tom momente príde technologické vybavenie. James sa dostáva do akčnej konfrontácie s antagonistovými pomocníkmi, ktorí ho rozptyľujú a bránia mu dostať sa priamo k antagonistovi. Bond sa stáva naháňaný, čo vyvrcholí do akčnej naháňačky na dopravných prostriedkoch najrôznejšieho druhu.

Medzi naháňačkou a finálnym aktom sa Bond spolu s bondgirl stiahnu do úzadia. Kontaktujú tajnú službu a spoločne nájdu antagonistovu základňu, ktorú schováva na tajnej lokalite.

Finálny akt má zo začiatku špiónsky charakter – protagonista s bondgirl tajne preniknú do antagonistovej základne aby prekazili plán globálnej katastrofy, ktorý sa on chystá každú chvíľu spustiť prípadne ho už spustil. Akonáhle však antagonist zistí, že sa nachádzajú na jeho základni, pošle všetkých svojich pomocníkov aby ich zastavili. Bond, prípadne aj bondgirl, tak musia zneškodniť všetky menej podstatné postavy aby sa dostali k antagonistovi. Napínavý prvok scény dodáva časová tieseň vytvorená podmienkami situácie. Dochádza k zajatiu jedného, prípadne oboch z protagonistickej dvojice. Priestor dostáva antagonist aby vysvetlil svoj plán od začiatku do konca. Bond sa oslobodí ľst'ou aby mohol konfrontovať antagonistu v osobnom fyzickom súboji, ktorý síce najprv vyzerá v neprospech Bonda, avšak zmení sa v priebehu úplne posledného zlomového momentu kedy je antagonist porazený vlastnou aroganciou a je proti nemu použitá jeho vlastná zbraň. Časová tieseň vytvorená antagonistovým počínaním však nezmizne po jeho smrti a tak má Bond len niekoľko krátkych chvíľ, aby aj spolu s bondgirl opustili tajnú základňu. Spôsob úteku je z pravidla, nezvyčajný a zavedie ich do situácie, v ktorej má britská tajná služba problém ich nájsť. Bond si tak môže spolu s bondgirl užívať chvíle nerušeného súkromia.

3.2 Výnimky zo schémy

Aj keď sú štyri analyzované filmy naratívne takmer rovnaké, občas sa stane, že jeden z filmov vyčnieva z vopred určenej schémy. Avšak, nikdy nejde o celý film, skôr len o narušenie jednotlivých častí schémy alebo porušenie chronológie, v akej normálne scény za sebou nasledujú.

K situácii vynímajúcej sa z tradičnej naratívnej schémy dochádza v predtitulkovej scéne filmu *Goldeneye*, kedy Bond nepracuje ako individualista, ale je na misiu nasadený spolu s ďalším agentom britskej tajnej služby, 008. Nezvyčajné je aj predstavenie jedného z antagonistov celého filmu, generála Ourumova, ktorý sa vyskytne rovnako v predtitulkovej scéne aby bol neskôr počas stretnutia s M predstavený ako prvá stopa, po ktorej sa má James vydať.

Zvyčajná naháňačka prebiehajúca medzi antagonistovými pomocníkmi, prípadne antagonistom samým, a Bondom prebieha formou antagonistu naháňa, Bond je naháňaný. Tento detail je vymenený, keď antagonistovi pomocníci unesú bondgirl Nataliu Fyodorovnu

Simonovu⁴² na aute a James Bond sa ich vydáva prenasledovať na prvom dostupnom dopravnom prostriedku, tanku.

Výnimkou vo filme *Tomorrow Never Dies* je Bondov neindividualistický prístup. Pri výkone misie spojí sily s čínskou agentkou Wai Lin⁴³, s ktorej pomocou a technickými prostriedkami od čínskej vlády, dokáže nakoniec poraziť Elliota Carvera⁴⁴ na jeho ukrytej základni na radarom nezachytiteľnej lodi.

Výnimočne dlhá je aj predtitulková scéna filmu *The World is Not Enough* začínajúca v španielskej pobočke švajčiarskej banky v Bilbao vtrhne rovno do už prebiehajúceho hlavného konfliktu. Napriek tomu, že obsahuje moment, kedy Bond splnil úlohu, nedochádza hneď k strihu na titulkovú sekvenciu, ale namiesto toho ukazuje, ako to prebieha po úspešnej misii, keď sa Bond navráti do londýnskej centrály MI6. Tam však znenazdania dochádza k prvému dôležitému kroku antagonista, keď zabije jednu z postáv a napadne britskú tajnú službu. Scéna, k tomu všetkému, obsiahne aj stretnutie s M a Moneypenny, a naháňačku na motorových člnoch po Temži, čím naruší aj priestorové pravidlo ostatných predtitulkových scén. Až po neúspešnom chytení jedného z antagonistových pomocníkov, a po štrnástich minútach, dochádza k strihu na úvodné titulky. Kvôli prehádzaniu obvyklého poradia, dochádza až k dvom stretnutiam s M, ale až na tom druhom sa predstavuje potenciálny antagonista a Bond dostáva nasledujúce inštrukcie ako ďalej postupovať.

Nezvyčajným aspektom vyskytujúcim sa v *The World is Not Enough* je aj nadmerná zainteresovanosť M, pre ktorú má konflikt osobný charakter, keďže na začiatku zavraždená postava bola jej dávny priateľ. V záverečnej sekvencii je M väznená antagonistami Renardom⁴⁵ a Elektrou King, dcérou jej zavraždeného priateľa, ktorú, paradoxne, mala za úlohu chrániť.

Poradie udalostí v *Die Another Day* je tiež prehádzané oproti tradičnej naratívnej schéme. Začína to už v predtitulkovej scéne, kde sa hneď na začiatku vyskytne hlavný antagonista. Po konflikte s ním dochádza, netradične, k zajatiu Bonda a nie k jeho zvyčajnému úteku. Bond je tak po celú dobu úvodných titulkov mučený, čím dochádza aj k netradičným záberom použitým počas tejto časti filmu, keďže zvyčajne ide o čisto počítačom vytvorenú grafiku. Titulky v *Die Another Day* tak obsahujú vrátane grafiky aj kamerové zábery. Tieto dva prvky sa v sekvencii prelínajú. Ako následok z predtitulkovej scény je Bond hneď po skončení

---

⁴² Izabella Scorupco

⁴³ Michelle Yeoh

⁴⁴ Jonathan Pryce

⁴⁵ Robert Carlyle

titulkovej sekvencie, vymenený za iného väzňa a prepustený na slobodu. Keďže sa spamätáva z mučiacich praktík, hlavná dejová sekvencia sa zo začiatku odohráva v nemocnici. Po neautorizovanom úteku musí Bond pracovať na vlastnú päsť a nemôže sa spoliehať na pomoc od MI6. K stretnutiu s M a Q dochádza teda až približne v polovici filmu, pričom ide o neštandardné, utajované stretnutie, počas ktorého dostáva Bond nastávajúce inštrukcie a vybavenie. To však nie je jediné stretnutie s M, ku ktorému vo filme dochádza. Na rovnakej misii je totiž nasadená ešte jedna agentka, Miranda Frost⁴⁶, ktorá však v zlomovom okamihu zradí Bonda a zmení stranu. Scéna s Moneypenny je v tomto filme úplne vynechaná.

Po vzore filmu *The World is Not Enough*, aj v *Die Another Day* Bond spája sily s agentkou CIA, Jinx Johnson⁴⁷, na čo následne začne spolupráca MI6 so CIA, aby spoločne zabránili globálnej hrozbe a záujmom antagonistu zo Severnej Kórei, Gustava Gravesa⁴⁸. Napriek tomu, že antagonista je predstavený už v predtitulkovej scéne, vďaka zatajovanej plastickej chirurgii, ktorú podstúpi, kým je Bond ešte väznený, dokáže film udržovať tajomnú atmosféru okolo jeho identity až takmer do poslednej tretiny minútáže.

---

⁴⁶ Rosamund Pike

⁴⁷ Halle Berry

⁴⁸ Toby Stephens

4 Komparácia *Bond* filmov s filmami *Kingsman*

Napriek tomu, že *Kingsman* filmy na prvý pohľad pripomínajú v mnohých aspektoch filmy *Jamesa Bonda*, nájde sa v nich mnoho rozdielov. Aby sa od seba odlišili, *Kingsman* filmy zobrali niekoľko detailov z *bondoviek* a jednoducho ich protikladne obrátili, aby pripomínali filmy s agentom 007 len povrchovo. Aby bol daný ešte väčší dôraz na to, že *Kingsman* sa chce distingovať od *bondoviek*, boli do scenára zakomponované dialógy, narážky, dokonca občas až vtipy na *Bond* filmy. Rozhovor medzi antagonistom a Harrym⁴⁹ o starých *bondovkách*, meno Eggsyho psa, J.B., ktoré neslúži ako skratka pre meno James Bond, či veľmi špecifické objednanie odlišného drinku protagonistom.

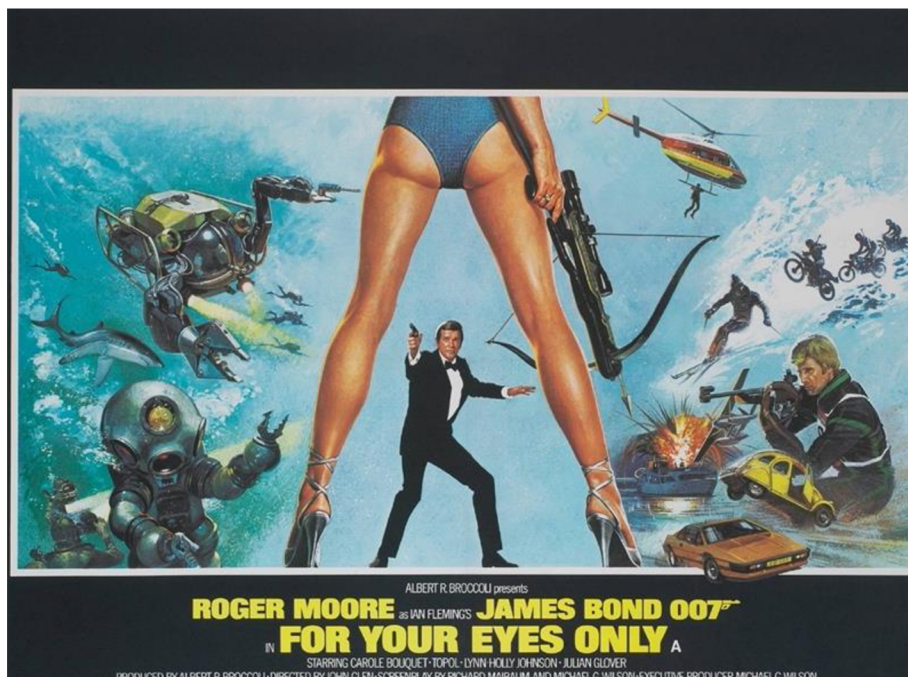
Niektoré propagačné materiály taktiež prispeli k ironickému dojmu, ktorý filmy *Kingsman* vyvolávajú vo vzťahu k *bondovkám*. Jeden z plagátov k prvej *kingsmanovke* sa nápadne podobá na starý plagát k filmu *For Your Eyes Only* (1981). Ide o graficky jednoduché plagáty, jeden so starším agentom (*Kingsman*) a druhý s protagonistom (*James Bond*) stojacim v strede pod ženskými nohami, pričom ženská postava drží v pravej ruke strelnú zbraň (viď obrázok 1 a obrázok 2).

Obrázok 1: Plagát ku *Kingsman: The Secret Service*. Zdroj: <https://www.metacritic.com/movie/kingsman-the-secret-service>

---

⁴⁹ Collin Firth

Obrázok 2: Plagát k *For Your Eyes Only*. Zdroj: <https://www.007.com/the-films/for-your-eyes-only/>

4.1 Sémanticko-syntaktické prvky

Jedným z detailov povrchovo pripomínajúci *bondovky* je tajná služba, pre ktorú robia obaja protagonisti. Kingsman je medzinárodná nezávislá tajná špiónážna služba. Na rozdiel od MI6, ktorá priamo spadá pod britskú vládu, avšak, rovnako operuje po celom svete. Obe služby majú svoje hlavné sídla v anglickom Londýne, ibaže Kingsmani to svoje udržujú v tajnosti a vchod majú ukrytý v miestnom krajčírstve Kingsman. MI6 je verejne známa budova, do ktorej sa nikto neopováži vstúpiť pretože je strážená agentmi. Inšpirácia od *Bond* francízy je viditeľná v predstaviteľovi najvyššej funkcie služby. V oboch prípadoch ide o váženu osobu v staršom veku používajúcu krycie meno, M a Artuš, a popíjajúcu drahý alkohol počas rozhovoru so svojimi agentmi. Tak isto sa *Kingsmani* inšpirovali aj v priradovaní krycích mien svojim agentom. Zatiaľ čo MI6 prezýva svojich agentov číselnými pseudonymami, Kingsman sa inšpiroval anglickou legendou o guľatom stole. Obe služby vyrábajú pre svojich agentov najmodernejšie technológie zabudované v predmetoch bežného použitia. *Kingsman* francíza sa v tomto prípade netajila zdrojom inšpirácie; medzi štandardnú výbavu agentov patrí na mieru ušitý nepriestrelný oblek, špeciálne okuliare s telefónom, priehľadný nepriestrelný dáždňik so zabudovanou zbraňou, hodinky s vystreľovacími uspávacími šípkami, granát v zapalovači, zbraň ukrytá v kufříku, ktorý sa vie po minútí nábojov pretransformovať na krycí štít, auto na diaľkové ovládanie, ktoré sa vie potápať, či jedovatý hrot zastrčený v topánke, ktorý bol

priamym odkazom na film *From Russia with Love* (1963). *Kingsmani* sa však rozhodli odkázať aj na niekoľko seriálov mimo *Bondovskej* frančízy. „Za starých čias mali v podpätku aj telefón,“⁵⁰ tvrdí Harry o topánkach s ukrytým jedovatým nožom v špičke, čím odkazuje na televíznu sériu zo 60. rokov minulého storočia, *Get Smart* (1965 – 1970). Skrz ďalší odkaz na staršiu špionážnu éru sa dokonca ukáže aj generačný rozdiel medzi Eggsym a Artušom. V ich spoločnom dialógu o mene, ktoré Eggsy vybral pre svojho psa, J.B., zaznie Artušova otázka, či iniciály značia skratku pre Jamesa Bonda alebo pre Jasona Bourna⁵¹, pričom v oboch prípadoch sa jedná o populárnych špiónov z minulého storočia. Eggsy pokrúti hlavou a prezradí, že ide o Jacka Bauera⁵², agenta zo seriálu *24* (2001 – 2010), ktorý bol odpremierovaný až na prelome 20. a 21. storočia.

V oboch spoločnostiach je zamestnanec, ktorý dopomáha agentom pri výkone ich misie tým, že im poskytne toto špeciálne vybavenie. V MI6 je to Q, v *Kingsmanovi* Merlin⁵³. Mierne odlišnosti medzi týmito osobami spočívajú v miere zainteresovanosti v procese plnenia misie. Zatiaľ čo Q je starý pán, zavretý väčšinu svojho času vo vývojovom laboratóriu, ide o nedotknuteľnú postavu, o ktorú netreba prejavovať žiadnu mieru obáv, pretože nie je nikdy vystavený akémukoľvek nebezpečenstvu. Na druhú stranu, Merlin je trénovaný agent rovnako, ako všetci ostatní. Jeho práca síce spočíva v technickej pomoci na diaľku pri plnení misie, ale ako je tomu v oboch prípadoch, *The Secret Service* aj *Golden Circle*, nakoniec skončí s protagonistom na utajovanej základni antagonistu a hrozí mu rovnaké nebezpečenstvo ako Eggsymu. Rozdiel je aj vo vzájomnom vzťahu, ktorý má táto postava s protagonistom. Zatiaľ čo pre Bonda je Q jeden z mála známych v MI6, s ktorým sa síce porozpráva ale vždy len počas krátkej doby, kým od neho nedostane špeciálne vybavenie. Merlin je Eggsyho kamarát a po smrti Harryho zastáva aj rolu mentora. Ich dialógy pripomínajú skôr rozhovor medzi Bondom a M, avšak Merlin nie je pre Eggsyho len obyčajná autorita, ktorú musí poslúchať pretože je v spoločnosti nadriadený. V tomto prípade sa dá povedať, že *Bond* a *Kingsman* si prehodili autoritatívne role – úlohu, akú zohráva pre Bonda M, má Merlin pre Eggsyho a vzťah medzi Bondom a Q sa zase podobá svojou plochosťou vzťahu medzi Eggsym a Artušom.

---

⁵⁰ *Kingsman: The Secret Service* [Kingsman: Tajná služba] [film]. Réžia Matthew VAUGHN. Veľká Británia/USA, 2014

⁵¹ *The Bourne Identity* [Agent bez mena] [miniséria]. TV, ABC, 08.05.1988.

⁵² *24* [seriál]. TV, Fox, 06.11.2001.

⁵³ Mark Strong

V prípade protagonistu sa *Kingsman* inšpiroval v inom slova zmysle. Namiesto toho, aby zopakoval všetky atribúty a vlastnosti, ktoré sú typické pre Jamesa Bonda, spravil opak a vytvoril protiklad. Stále síce ide o Brita, gentlemana, nosiaceho na mieru šité obleky, ibaže je omnoho mladší, martini pije rozdielnym spôsobom a už vôbec nejde o žiadneho zvodcu žien. Eggsy má približne 23 rokov a stabilný romantický lojálny vzťah. Martini si objednáva miešané s ginom, určite nie pretrepané s vodkou. Pri výkone služby nepracuje individuálne, ale má pomoc od inej tajnej služby alebo minimálne od jedného agenta z Kingsmanu. Popri tom sústavne komunikuje slúchadlom s Merlinom, ktorý na diaľku zasahuje do technickej stránky antagonistovho plánu. Vyzná sa v sociálnych sieťach a má prirodzený všeobecný prehľad o populárnej kultúre. V tajnej službe nie je najlepším agentom, tak akoby sa to čakalo, keďže ide o protagonistu, ale svoje miesto získal až takmer náhodou, potom, čo neúspešne zakončil svoj tréning práve v momente, keď zomrel jeden z radov starších agentov Kingsmanu. Vzhľadom na jeho pôvod z chudobnej štvrte Londýna si Eggsy nezakladá na luxuse a prepychu, ale zostáva pokorný a skromný, bez potreby nosiť saká a obleky v každej situácii. Keďže za celú dobu oboch filmov nie je ani raz spomenutý hazard, dá sa predpokladať, že, na rozdiel od Jamesa, nemá záľubu v pokri alebo akomkoľvek inom hazardnom športe.

Staré kvality a povahové vlastnosti Jamesa Bonda sú prevedené do postavy Harryho, ktorý naverbuje Eggsyho do služby Kingsman. Ide o typického, približne štyridsaťročného britského gentlemana, skúseného agenta, neustále nosiaceho obleky šité na mieru. Pri práci je diskretný a sebavedomý. Nedáva na seba vidieť žiadny strach ani pochybnosti a oproti ostatným postavám nadáva len veľmi zriedka. Je to práve kvôli tejto podobnosti so staršími agentmi známymi v rámci žánru už od 60. rokov minulého storočia, prečo by sa Harryho smrť dala interpretovať ako metafora pre smrť starých žánrových konvencií. Pre ešte väčšie zvýraznenie ironického prvku rezonuje dialóg, ktorý medzi sebou vedú Valentine⁵⁴ a Harry pár sekúnd pred spomínanou smrťou. „Teraz ti prezradím celý svoj plán a potom vymyslím nejaký absurdný a zložitý spôsob, ako ťa zabiť, a ty vymyslíš rovnako zložitý spôsob, ako ujsť. [...] Toto je ale iný film,“⁵⁵ sebareflexívne prehlási Valentine predtým, než strelí Harryho zblízka priamo do hlavy, čím film poukázal na až absurdné konanie antagonistov v starších *bondovkách*.

---

⁵⁴ Samuel L. Jackson

⁵⁵ *Kingsman: The Secret Service* [Kingsman: Tajná služba] [film]. Réžia Matthew VAUGHN. Veľká Británia/USA, 2014

Antagonista je záhadný, vplyvný človek. Má pod sebou ľudí, ktorí mu pomáhajú pri výkone jeho plánu. Jeho pravou rukou je človek, ktorý zaňho vykonáva fyzické násilie, prípadne sa vyzná aj po technickej stránke. Okrem neho má však ešte niekoľko menej podstatných ľudí, ktorí majú za úlohu znepriemniť protagonistov posun. Antagonistova základňa sa nachádza na tajnom, ťažko prístupnom mieste, v exotickej lokalite. Konflikt medzi antagonistom a protagonistom vyplynie kvôli okolnostiam deja až do osobného rozmeru. Antagonista je skôr karikatúrou skutočne zlého človeka. V prvom filme, *The Secret Service*, je postava antagonistu dohnaná až do absurdity; Valentine je vplyvný miliardár, ktorý sa z vlastného presvedčenia, a z vlastného vrecka, rozhodne spáchať masovú globálnu genocídu. Paradoxne, neznesie pohľad na akúkoľvek formu násilia a krvi, nechápe jediné technické stránky vlastného plánu a k tomu všetkému má aj rečovú vadu. Preto je zaňho nútená robiť väčšinu roboty jeho asistentka.

4.2 Základná naratívna schéma *Kingsman* v porovnaní s *Bondom*

Na rozdiel od *Bondoviek*, *Kingsman* filmy neobsahujú predtitulkovú sekvenciu. To však neznamená, že úvodné scény nie sú akčného charakteru alebo že neobsahujú rovnaké naratívne prvky, dôležité pre ďalší vývoj zápletky. Konflikt vyobrazený hneď na začiatku syžetu sa vyvinie do akčnej naháňačky na autách. Protagonista pracuje individualisticky a aj napriek očividnému prečísleniu sa mu podarí premôcť antagonistkiných pomocníkov svojimi schopnosťami a podporou, ktorú má v technickom vybavení. Celý konflikt prebehne v uliciach Londýna a nie v zahraničí, akoby tomu bolo v prípade *Bond* filmov.

Oproti *Bondovkám*, *Kingsman* neobsahuje žiadne úvodné titulky, ktoré by korešpondovali s témou filmu a teda sa tu nenachádza ani pre propagačné dôvody skomponovaná špeciálna skladba, naspievaná v tej dobe populárnym interpretom. Dej jednoducho plynie neprerušovane ďalej bez akejkoľvek prestávky. Oproti *Bondovi*, v *Kingsmanoch* je ukázaný domov protagonistu a jeho súkromný život mimo prácu, zatiaľ čo v *bondovkách* sa syžet sústreďuje výhradne na Jamesov pracovný život.

Konanie tajnej služby *Kingsman* je veľmi podobné tomu, ktoré si osvojila MI6. Po prvej intervencii, ktorou na seba antagonista upozorní sa schádza rada agentov rozpráchnutých po celom svete aby sa poradili v komornej kancelárii hlavného riaditeľa, Artuša. Oproti *bondovkám*, kde sa s M stretáva len James v súkromí jej kancelárie. M aj Bond dajú niekoľko konkrétnych nápadov, kto by mohol stáť za prvotným incidentom, *Kingsmani* naopak začínajú len malou stopou, ktorá ich môže doviest' postupne na ďalšiu. Taktiež sa pri tom neboja spojiť

schopnosti s inými organizáciami, ako napríklad ich sesterskou americkou službou Statesman. Rovnako ako James Bond, aj Eggsy cestuje po atraktívnych lokalitách za účelom splnenia misie. Švédsko, americký festival Glastonbury či lyžiarske stredisko v talianskych Alpách. Oproti *bondovkám*, *Kingsman* nevystrihuje, ale zahrňuje do syžetu aj samotné cestovanie. Dokonca dostáva charakter porady. Počas cestovania majú postavy aspoň čas vymyslieť plán. Miesta, ktoré Eggsy navštevuje v rámci misie nie sú luxusné hotely alebo privilegované uzavreté spoločnosti, ale je práve naopak nútený prechádzať do neprijemných situácií, z ktorých nevyviazne vždy s perfektným výzorom. Príkladom môže byť scéna, kedy skočí do mestskej kanalizácie aby sa vyhol policajným jednotkám.

Pátranie zavedie Eggsyho spolu s agentom druhej tajnej služby, Whiskeyho⁵⁶, do strediska v zasnežených talianskych Alpách. Do lanovky po ceste hore síce nasadajú aj s lyžami, akoby mali v pláne cestou nazad svah zlyžovať, v skutočnosti však po ceste dole opäť nasadnú do tej istej lanovky. Cestu im skomplikuje antagonistkyn pomocník a Eggsy s Whiskeym sú nútení použiť technické pomôcky, elektrinou nabité laso, aby bezpečne vyviazli z komplikovanej situácie. James Bond by naopak zvolil únik na lyžiach. Presne tak ako sa to stalo už niekoľkokrát vo filmoch *On Her Majesty's Secret Service* (1969), *The Spy Who Loved Me* (1977), *For Your Eyes Only* (1981), *A View To Kill* (1985) *The Living Daylights* (1987) a *The World is Not Enough*.

Čím sa *Kingsman* neinšpiroval, bolo Jamesovo sukničkárstvo. Všade kam James príde, flirtuje so ženami prirodzene v rámci konverzácie. Do protikladu je postavený Eggsy, ktorý má v rámci splnenia misie zvieŕ dievčinu na festivale, lenže ešte predtým než to urobí, zavolá svojej priateľke a pýta si od nej dovoľenie. Eggsy je tak po celú dobu lojálny voči svojej priateľke a na konci filmu ešte utvrdzuje tento monogamný vzťah tým, že sa s ňou oženi.

K prvému stretnutiu medzi antagonistom a protagonistom dochádza, rovnako ako v *bondovkách*, približne v polovici filmu. Zvyčajne je to krátko po tomto stretnutí, kedy konflikt, ktorý medzi sebou majú antagonista a protagonistu, prerastie do osobného rozmeru. Zatiaľ čo v *bondovkách* je to James, kto urobí z ich konfliktu osobnú vec, v *Kingsmanoch* je to smrť Merlina a smrť Harryho zapríčinená antagonistami, ktorá podnieti Eggsyho zaujatie v plnení misie.

Za pomoci svojich kolegov je Eggsy schopný nájsť a dostať sa na tajné miesto antagonistu – dosiaľ neobjavené miesto v kambodžskej džungli, či tajný bunker v zasnežených

---

⁵⁶ Pedro Pascal

horách na prečkanie genocídy. Oba filmy vytvárajú na konci časovú tieseň, ktorá môže vyústiť do smrti miliónov ľudí po celom svete. Našťastie sa protagonistovi podarí za pomoci ešte jedného agenta dostať včas ku antagonistovi a poraziť ho jeho, či jej, vlastnou zbraňou.

Rovnako ako *James Bond* má svoju titulnú skladbu, ktorá hrá v priaznivých situáciách protagonistu, tak aj *Kingsman* má tú svoju, ktorú je počuť zakaždým, keď sa Eggsy úspešne dostane z bezvýhľadnej situácie. V oboch franžízach je to zväčša vďaka protagonistovej ľsti a špeciálnemu vybaveniu, ktoré dostal od zamestnávateľskej služby.

Akčné scény sú oproti *bondovkám* podané v odľahčenej nálade. V momentoch, kedy protagonistovi hrozí smrteľné nebezpečenstvo zľahčí film atmosféru výberom energetickej hudby, ktorá vôbec nekorešponduje s aktuálne sa odohrávajúcou situáciou. Úvodná naháňačka na autách spojená s osobným súbojom Eggsyho a Charlieho⁵⁷ je sprevádzaná skladbou *Let's Go Crazy* od Princa, záverečná časť druhého filmu, v ktorej sa Eggsy snaží prebiť cez antagonistkiných pomocníkov je sprevádzaná skladbou *Saturday* od Eltona Johna, či oslavná pesnička *Give It Up* od KC & The Sunshine Band spustená po zahájení globálnej masovej genocídy. Táto odľahčená absurdita zároveň poukazuje na rozdielnosť oproti vážnosti súčasných *bondoviek*. Odľahčenie prichádza však aj v pokojných dialógových scénach, nadávkami alebo situačným humorom, čím frančíza zvyrazňuje vlastnú sebareflexiu.

Rozdielny prístup ku kompozícii akčných scén spočíva v štylistickej rovine. Pretože akčné scény *bondoviek* spočívajú skôr z prestreliek, naháňačiek a Jamesovho úteku pred hromadným prečíslením, vybrala som na komparáciu záverečnú scénu z filmu *Goldeneye*, kde dochádza k stretnutiu jeden na jedného s hlavným antagonistom. Odohráva sa na netradičnom mieste, pričom samotné prostredie komplikuje situáciu obom stranám. Rovnako koncipovaná je aj vybraná komparovaná akčná scéna z *kingsmanovky*; úvodná scéna filmu *Kingsman: Golden Circle* kde v stiesnenom netradičnom prostredí dochádza taktiež k súboju jeden na jedného, ale tentokrát s pomocníkom antagonistu. Obe scény sú zasadené do obmedzeného priestoru, ktorý v nich funguje ako samostatný prvok. Scéna z *bondovky* odohrávajúca sa na anténe k satelitu, masívnej železnej konštrukcii visiacej niekoľko desiatok metrov vo vzduchu, vytvára eventualitu voľného pádu a pridáva scéne napínavý prvok. Film sa zameriava na reálnosť samotného súboja, pri čom využíva absenciu akejkoľvek nediegetickej hudby, čím vyvstáva do popredia čistá surovosť prirodzených zvukových efektov. Ide výhradne o fyzický súboj bez použitia akýchkoľvek zbraní; využité sú jedine náhodné predmety okolo postáv. Kaskadérske

---

⁵⁷ Edward Holcroft

kúsky v scéne vyznievajú realisticky, keďže až do posledných momentov nejde o žiadne špeciálne fyzické úkony, ale o konvenčný päsťný súboj. Medzi dva typy použitých záberov, ktoré sa počas scény striedajú, patrí takmer statický polocelkový záber trvajúci šesť sekúnd a asi sekundu trvajúci, statický detailný záber. Sekvencia teda pozostáva najmä z polocelkových a polodetailných záberov.

Podobne koncipovaná akčná scéna v *kingsmanovke*, zasadená na zadnom sedadle idúceho auta, vyvoláva napínavý prvok taktiež obmedzenosťou priestoru a protagonistovou pravdepodobnosťou vypadnúť cez dvere na cestu plnú áut. Odľahčený prístup filmu tkvie v diegetickom zakomponovaní energetickej skladby *Let's Go* od Princa, ktorá však v priebehu súboja prejde do roviny nediegetickej. Na jej úkor sú do úzadia potlačené autentické zvuky súboja. Čiastočná absurdita sa preukazuje v netradičných kaskadérskych kúskoch, v niektorých momentoch vyhrotených až do nereálnych polôh. Aktívna práca s kamerou spočíva v naklonených dynamických polodetailných až detailných záberoch. Vďaka precíznej práci so zoomom a spomaleným záberom nemusí akčná scéna spoliehať do veľkej miery na častý strih.

Záver

Cieľom mojej bakalárskej práce bolo pomocou sémanticko-syntaktickej analýzy, navrhnutej Rickom Altmanom v knihe *Film/Genre*, a následnej komparačnej analýzy zistiť mieru ako inšpirácie, tak aj vymedzenia série *Kingsman* od filmovej frančízy *James Bond*. Čo prebrala alebo čo na druhú stranu úplne zmenila; v ktorých sémanticko-syntaktických znakoch sú si série podobné, rovnaké alebo odlišné. Najprv som za pomoci článku od Radomíra D. Kokeše, *Návod na použitie Jamese Bonda /vezměte čtyři fikční světy, protřepejte a nemíchejte*, z časopisu Cinepur, knihy od Jeremyho Blacka, *The World of James Bond: The Lives and Times of 007*, a na základe vlastnej analýzy vopred určených filmov, bola schopná vyčleniť sémanticko-syntaktické prvky, ktoré sú špecifické pre *bondovky*, aby som ich mohla následne komparovať s tými v sérii *Kingsman*.

Na základe vykonanej analýzy a následnej komparácie, môžem tvrdiť, že *Kingsman* filmy boli pri svojej tvorbe do istej miery inšpirované najmä staršími *Bond* filmami. Inšpirácia bola podaná ako v afirmatívnej, tak aj protikladnej forme. Najzreteľnejšie sa prejavila na úrovni celkového námetu filmu; britský agent, gentleman, pracujúci pre tajnú službu s hlavným sídlom v Londýne, ktorý operuje celosvetovo a zabraňuje globálnym hrozbám predtým, než k nim dôjde. Služba na čele so staršou váženou osobou a s pracovníkom, ktorý poskytuje špičkové technické vybavenie zakomponované v predmetoch každodenného použitia.

K opačnej, ironicky podanej inšpirácii dochádza na úrovni charakterových vlastností hlavnej postavy, ktorá takto obráteným spôsobom poukazuje na niektoré črty a spôsoby Jamesa Bonda. Rovnako ako postava antagonistu, ktorá je zase miestami dohnaná až do absurdity a komickosti. V tomto ohľade boli pôvodné vlastnosti Jamesa Bonda skôr prevedené do postavy Harryho, ktorý v štyridsiatych rokoch figuroval ako skúsenejší agent tajnej služby. Ani ten však neprevzal jednu z najznámejších vlastností agenta 007 – jeho sukničkárstvo. Spôsob, akým *kingsmanovky* odkazujú na *bondovky* spočíva najmä v narážkach v dialógoch. Niekoľkokrát sa stane, že je priamo spomenutý starý *Bond* film, alebo že postavy o sebe samých prehlasujú, že sa nenachádzajú „v takom type filmu.“⁵⁸

Výrazne podanou protichodnou inšpiráciou bol rozdielny prístup k vážnosti situácie a celkový dojem akčných scén, ironickou odľahčenou formou a to za použitia populárnych energických skladieb. *James Bond* sa spolieha na staré klasické vážne poňatie akčnej scény,

---

⁵⁸ *Kingsman: The Secret Service* [Kingsman: Tajná služba] [film]. Réžia Matthew VAUGHN. Veľká Británia/USA, 2014

kedy musí byť jasná miera nebezpečenstva, ktorá hrozí protagonistovi a v prípade jeho úspechu, zveľičuje jeho výkon pomocou tematickej hudby. Využíva pri tom klasický rýchly strih a polodetailné zábery, počas ktorých protagonista skôr bojuje zbraňami než osobne, takže vo finále ide skôr o akčné prestrelky spojené s naháňačkami. Na druhú stranu, *Kingsman* sa z akčných scén rozhodol odľahčiť napätie a preformovať ich do zábavných a dynamických, v ktorých síce hrozí protagonistovi nebezpečenstvo, ale energický hudobný podklad populárnej pesničky zľahčuje celkovú atmosféru a akoby ironicky poukazuje na fakt, že sa mu aj tak nakoniec nič nestane. Schéma často aplikuje stretnutie jeden na jedného pričom využíva celkové zábery a spomalený efekt, ktorý dáva vyniknúť kaskadérskym kúskom a v nich vznikajúcim momentom blízkym nebezpečenstvu. Zároveň sa *Kingsman* viac zameriava na využitie špeciálneho vybavenia než obyčajných strelných zbraní takže scény nadobúdajú nevšedný charakter.

Viditeľný generačný vekový rozdiel medzi hlavnými protagonistami, Jamesom Bondom, ktorý má približne štyridsať rokov, a Eggsom, ktorý sa pohybuje vo svojich dvadsiatych rokoch, môže značiť dramaturgicko-režijný počin o rozdiel v celkovom podaní filmu *Kingsman* v rámci prerušenia konvencií špiónážneho žánru. Zároveň by sa to dalo interpretovať ako zámer tvorcov zamerať sa na mladšiu cieľovú skupinu publika s úmyslom vytvoriť novú základňu fanúšikov súčasných špiónážnych filmov.

Čo *Kingsman* naopak vôbec neprebral z frančizy *Jamesa Bonda* boli kultové úvodné titulky a skomponovanie komerčnej skladby pre účely marketingu konkrétneho filmu.

Aj keď *Kingsmani* prevzali zreteľný počet prvkov z *bondoviek*, inšpirovali sa aj inými filmami a seriálmi či už zo staršej alebo súčasnej špiónskej kinematografie. Dialógy v *kingsmanovkách* priamo odkazujú na hlavné postavy alebo na niektoré pamätihodné prvky, ktoré sa v nich vyskytli. Spomenutými seriálmi sú *Get Smart*, *24*, či *The Bourne Identity* (1988).

Kingsman filmy tým, že neodkazujú len na jednu špiónážnu frančizu, pracujú s celkovým konceptom špiónáže v kinematografii a to, ako je v populárnej kultúre známa z minulého storočia, teda z jej počiatkov. Dialógy o absurdnosti špeciálneho vybavenia v minulosti, akým bol napríklad telefón zabudovaný v podrážke topánky, poukazuje na sebareflexiu a nadsadenie, s ktorými frančiza *Kingsman* pracuje. Nápadne časté explicitné nadávanie v absurdných alebo v napätých scénach nielenže obsahuje prvok prekvapenia, vďaka ktorému vznikajú humorné momenty, ale dokáže aj výstižne opísať charakter situácie, do ktorej sa špión pri svojej práci dostane. Napriek tomu *Kingsmani* nespádajú do žánru paródie, v ktorom by len opakovali a nápadne odkazovali na niečo čo už bolo pred nimi vytvorené, ale s originalitou vnášajú vlastný prínos do špiónážnej kinematografie formou miestami až

absurdnej komédie. Podávajú tak reflexiu celému žánru a tomu, ako sa za tých niekoľko desaťročí vyvíjal. Robia to však s nadsadením, sebareflexiou, humorom a miestami až prehnanou absurditou a explicitnou brutalitou, čím posúvajú hranice špionážneho žánru komediálnym, ale nie parodickým spôsobom.

Po uskutočnení zadanej analýzy a následnej komparácii sémanticko-syntaktických prvkov filmových sérií *James Bond* a *Kingsman*, smiem tvrdiť, že aj keď sa tam nájde mnoho očividných prvkov, ktoré inšpirovali sériu *Kingsman* pri jej vzniku, pôvodne som si myslela, že ich tam bude čiastočne viac. Zistenie, že *Kingsmani* brali inšpiráciu aj z iných kultových diel v rámci špionážneho žánru, bolo však prekvapivé.

Zoznam použitých prameňov a literatúry

Literatúra

ALTMAN, Rick. *Film/Genre*. London: British Film Institute, 1999.

BERARDINELLI, James. *Kingsman: The Golden Circle* (U.K/U.S., 2017). *Reel*

Views [online]. 21.9.2017 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z:

<https://www.reelviews.net/reelviews/kingsman-the-golden-circle>

BLACK, Jeremy. *The World of James Bond: The Lives and Times of 007*. USA: Rowman & Littlefield, 2017. ISBN 9781442276123.

BORDWELL, David a Kristin THOMPSONOVÁ. *Umění Filmu: Úvod do studia formy a stylu*. 9. vydanie. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2011. ISBN 978-80-7331-217-6.

BRAKE, Mark. *The Science of James Bond: The Super-Villains, Tech, and Spy-Craft Behind the Film and Fiction*. USA: Skyhorse Publishing, 2020. ISBN 978-1-5107-4379-3.

DAVIS, Steve. *Kingsman: The Golden Circle*. *Austin Chronicles* [online]. 22.9.2017 [cit.

2022-02-01]. Dostupné z: [https://www.austinchronicle.com/events/film/2017-09-](https://www.austinchronicle.com/events/film/2017-09-22/kingsman-the-golden-circle/)

[22/kingsman-the-golden-circle/](https://www.austinchronicle.com/events/film/2017-09-22/kingsman-the-golden-circle/)

DEBRUGE, Peter. Film Review: 'Kingsman: The Golden Circle': Eggsy returns — and so do a couple characters you thought were dead — in this over-the-top, aggressively stylized comic-book spy sequel. *The Variety* [online]. 18.9.2017 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z:

<https://variety.com/2017/film/reviews/kingsman-the-golden-circle-review-1202562659/>

DENNING, Michael. *Cover Stories: Narrative and Ideology in the British Spy Thriller*. 2.

USA: Routledge & Kegan Paul, 2014. ISBN 978-1-138-79624-9.

GEAGHAN-BREINER, Meredith a Kyle DESIDERIO. A rigorous breakdown of what makes a perfect Bond song: The Three Musical Elements That Make up the Iconic James Bond Sound. *Insider* [online]. 11 Október 2021 [cit. 2022-05-23]. Dostupné z:

<https://www.insider.com/no-time-to-die-musical-breakdown-best-bond-movie-songs-2021-10>

GOODE, Erica. The Nation: Love and Betrayal; The Making of a Spy. *The New York Times*. USA: The New York Times, 2001.

GOODYKOONTZ, Bill. 'Kingsman: The Secret Service' absurdly lethal. *Arizona Republic* [online]. 2014 [cit. 2022-06-15]. Dostupné z:

<https://eu.azcentral.com/story/entertainment/movies/2015/02/12/review-kingsman-secret-service-absurdly-lethal/23232287/>

HEPBURN, Allan. *Intrigue: Espionage and culture*. New Haven & London: Yale University Press, 2005.

CHALOUPKOVÁ, Petra. Boj s dinosaury: Bond girls na pomezí mužské fantazie a emancipace. *Cinepur*. 2021, **30**(138), 65-69.

KOKEŠ, Radomír D. Návod na použití Jamese Bonda /vezměte čtyři fikční světy, protřeptejte a nemíchejte. *Cinepur* [online]. 20.3.2009 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z:

<http://cinepur.cz/article.php?article=1616>

KOKEŠ, Radomír D. Re-007 aneb bondovsky nebondovské Casino Royal. In *Cinepur*, 2007, c. 49.

MCCARTHY, Todd. 'Kingsman: The Golden Circle': Film Review: 'Kingsman: The Golden Circle,' Matthew Vaughn's sequel to his hit 2015 spy flick, reteams Taron Egerton with Colin Firth and adds Julianne Moore, Channing Tatum, Halle Berry and Jeff Bridges. *The Hollywood Reporter* [online]. 18.9.2017 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z:

<https://www.hollywoodreporter.com/movies/movie-reviews/kingsman-golden-circle-review-1039813/>

MOORE, Roger. *Bond on Bond: The Ultimate Book on 50 Years of Bond Movies*. Čína: Lyons Press, 2012. ISBN 978-0-7627-8281-9.

RUSSO, Tom. *For hip espionage, 'Kingsman' sequel takes the crown* [online]. 20.9.2017 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.bostonglobe.com/arts/movies/2017/09/20/for-hip-espionage-kingsman-sequel-takes-crown/KyCE0EPMxY2dYGyB8pOVNL/story.html>

SCAGGS, John. *Crime Fiction* [online]. USA, Kanada: Routledge, 2005 [cit. 2022-06-20]. ISBN 0-203-59853-9. Dostupné z: www.eBookstore.tandf.co.uk

TRAVERS, Peter. 'Kingsman: The Golden Circle' Review: It's 'James Bond on Laughing Gas,' Violent as Ever: The British spy franchise returns, with more celebrities (hello, Channing Tatum) and cartoonish carnage. *The Rolling Stone* [online]. 20.9.2017 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.rollingstone.com/movies/movie-reviews/kingsman-the-golden-circle-review-its-james-bond-on-laughing-gas-violent-as-ever-201383/>

UHER, Tomáš. *Proměny fikčního světa ve filmové sérii o agentu Jamesi Bondovi*. Olomouc, 2011. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Vedoucí práce PhDr. Luboš Ptáček, Ph.D.

VEJVODA, Jim. Kingsman: The Golden Circle Review: Booted and suited. *IGN* [online]. 18.9.2017 [cit. 2022-01-31]. Dostupné z: <https://www.ign.com/articles/2017/09/18/kingsman-the-golden-circle-review>

WARK, Wesley K., ed. *Spy Fiction, Spy Films and Real Intelligence: Studies in Intelligence*. Velká Británie: Routledge, 1991. ISBN 0-7146-3411-5.

Pramene

ANALYZOVANÉ FILMY

Die Another Day [Dnes neumieraj] [film]. Réžia Lee TAMAHORI. Veľká Británie/USA, 2002.

Goldeneye [Zlaté oko] [film]. Réžia Martin CAMPBELL. Veľká Británie/USA, 1995.

Kingsman: Golden Circle [Kingsman: Zlatý kruh] [film]. Réžia Matthew VAUGHN. Veľká Británia/USA, 2017.

Kingsman: The Secret Service [Kingsman: Tajná služba] [film]. Réžia Matthew VAUGHN. Veľká Británia/USA, 2014.

The World is Not Enough [Jeden svet nestačí] [film]. Réžia Michael APTED. Veľká Británia/USA, 1999.

Tomorrow Never Dies [Zajtrajšok nikdy neumiera] [film]. Réžia Roger SPOTTISWOODE. Veľká Británia/USA, 1997.

FILMY A SERIÁLY SPOMENUTÉ V TEXTE

24 [seriál]. TV, Fox, 06.11.2001.

A View To Kill [Vyhládka na smrť] [film]. Réžia John GLEN. Veľká Británia/USA, 1985.

Dr. No [film]. Réžia Terence YOUNG. Veľká Británia, 1962.

For Your Eyes Only [Len pre tvoje oči] [film]. Réžia John GLEN. Veľká Británia, 1981.

From Russia With Love [Srdečné pozdravy z Ruska] [film]. Réžia Terence YOUNG. Veľká Británia, 1963.

Get Smart [Agent Smart] [seriál]. TV, NBC, 18.09.1965.

Goldfinger [film]. Réžia Guy HAMILTON. Veľká Británia, 1964.

Mission: Impossible [film]. Réžia Brian DE PALMA. USA, 1996.

On Her Majesty's Secret Service [V tajnej službe Jej veličenstva] [film]. Réžia Peter R. HUNT. Veľká Británia, 1969.

The Bourne Identity [Agent bez mena] [miniséria]. TV, ABC, 08.05.1988.

The Living Daylights [Dych života] [film]. Réžia John GLEN. Veľká Británia/USA, 1987.

The Spy Who Loved Me [Špión, ktorý ma miloval] [film]. Réžia Lewis GILBERT. Veľká Británia, 1977.

Thunderball [film]. Réžia Terence YOUNG. Veľká Británia/USA, 1965.

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Interpreti a titulné skladby 21

Tabuľka 2: Bondgirls..... 22

Zoznam obrázkov

Obrázok 1: Plagát ku Kingsman: The Secret Service. Zdroj:

<https://www.metacritic.com/movie/kingsman-the-secret-service> 26

Obrázok 2: Plagát k For Your Eyes Only. Zdroj: <https://www.007.com/the-films/for-your-eyes-only/> 27

NÁZOV:

Kingsman a James Bond ako dve podoby jedného žánru

AUTOR:

Claudia Lisoňová

KATEDRA:

Katedra divadelných a filmových štúdií

VEDÚCÍ PRÁCE:

doc. Mgr. Luboš Ptáček, Ph.D.

ABSTRAKT:

Témou bakalárskej práce je komparatívna analýza dvoch súčasných popredných filmových frančíz v rámci špionážneho žánru. Vybranými filmami, na ktoré sa práca zameria sú štyri filmy z rady o agentovi Jamesovi Bondovi: *Goldeneye* (1995), *Tomorrow Never Dies* (1997), *The World is Not Enough* (1999) a *Die Another Day* (2002), a dva filmy zo špionážnej série režiséra Matthewa Vaughna: *Kingsman: The Secret Service* (2014) a *Kingsman: Golden Circle* (2017). Cieľom práce je zistiť mieru inšpirácie *bondovkami* aplikovanej pri tvorbe série *Kingsman*. Pomocou sémanticko-syntaktickému prístupu k žánru navrhnutého Rickom Altmanom, je možné identifikovať špecifické prvky oboch sérií a spoločnou komparáciou následne zistiť ich podobnosti či rozpory. Analýza a komparácia postupne spoločne odkryjú aj žánrové podobnosti, ktoré má séria *Kingsman* s inými komerčnými audio-vizuálnymi špionážnymi dielami.

KLÚČOVÉ SLOVÁ:

špionážny žáner, James Bond, Kingsman, sémanticko-syntaktický prístup

TITLE:

Kingsman and James Bond as two forms of one genre

AUTHOR:

Claudia Lisoňová

DEPARTMENT:

The Department of Theatre, and Film Studies

SUPERVISOR:

doc. Mgr. Luboš Ptáček, Ph.D.

ABSTRACT:

Topic of this bachelor thesis is a comparative analysis of two contemporary prominent film franchises of espionage genre. The chosen films are four films from series about agent James Bond: *Goldeneye* (1995), *Tomorrow Never Dies* (1997), *The World is Not Enough* (1999) a *Die Another Day* (2002), and two films from espionage series by director Matthew Vaughn: *Kingsman: The Secret Service* (2014) a *Kingsman: Golden Circle* (2017). The goal of this bachelor thesis is to establish the extent of inspiration of *James Bond* movies that was applied on *Kingsman* franchise. It is possible to identify specific components of both series by using the semantic/syntactic approach to film genre by Rick Altman, and to establish their resemblance or contradiction by reciprocal comparison. Both analysis and comparison will progressively reveal *Kingsman*'s similarities within the genre with other audio-visual espionage media.

KEYWORDS:

espionage genre, James Bond, Kingsman, semantic/syntactic approach